

Fundacja „Rodzice Szkole”

RODZICE PARTNERZY I SPRZYMIERZEŃCY

PORADNIK
DLA
RAD
RODZICÓW

praca zbiorowa
pod kierunkiem Wojciecha Starzyńskiego
przygotowana przez Fundację „Rodzice Szkole”

wydanie II

Warszawa 2015
Redakcja:
Aleksandra Budek

Projekt okładki:
Anna Rudkiewicz

© Copyright by Fundacja „Rodzice Szkole”
Warszawa 2015

Fundacja „Rodzice Szkole”
www.rodziceszkole.edu.pl

Wydanie drugie 2015

ISBN 978-83-61003-02 -2

Bank Pocztowy

Książka ukazała się dzięki pomocy finansowej
Banku Poczтового S.A.

Spis treści

WSTĘP

- WOJCIECH STARZYŃSKI / 5

ROZDZIAŁ I

PRAWA I OBOWIĄZKI RADY RODZICÓW W WYBRANYCH AKTACH PRAWNYCH

- GRAŻYNA KORNET / 6

ROZDZIAŁ II

JAK ORGANIZOWAĆ RADĘ RODZICÓW

- WOJCIECH STARZYŃSKI / 25

ROZDZIAŁ III

FINANSE RADY RODZICÓW

- MARIA SZPILOWSKA, WOJCIECH STARZYŃSKI / 30

ROZDZIAŁ IV

RADA RODZICÓW - SAMORZĄDNY ORGAN SZKOŁY

- WOJCIECH STARZYŃSKI, BARBARA ROBAKIEWICZ / 39

ROZDZIAŁ V

PRZYKŁADY DOBRZYCH PRAKTYK

- WOJCIECH STARZYŃSKI / 42

ROZDZIAŁ VI

PYTANIA I ODPOWIEDZI - SPRAWY TRUDNE

- WOJCIECH STARZYŃSKI, BARBARA ROBAKIEWICZ / 46

ZAKOŃCZENIE

- WOJCIECH STARZYŃSKI / 58

BIBLIOGRAFIA / 60

WYKAZ WZORÓW DOKUMENTÓW / 61

AUTORZY

Wojciech Starzyński – Prezes Zarządu Fundacji „Rodzice Szkole”, lekarz weterynarii; pomysłodawca, członek założyciel Społecznego Towarzystwa Oświatowego, wieloletni Prezes STO. Współtwórca oświaty niepublicznej w Polsce, w latach 1997-2001 doradca Prezesa Rady Ministrów, członek Obywatelskiego Komitetu Edukacji Narodowej; koordynator Komitetu Założycielskiego Ogólnopolskiego Forum Rodziców. W latach 2002-2010 radny m. st. Warszawy, przewodniczący Komisji Edukacji i Rodziny. W latach 2006-2010 przewodniczący Rady Fundacji „Rodzice Szkole”, autor kilkudziesięciu artykułów i publikacji dotyczących spraw edukacji narodowej.

Grażyna Kornet – pedagog specjalny, wieloletni nauczyciel akademicki Wyższej Szkoły Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, urzędnik Ministerstwa Edukacji Narodowej, Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie i Społecznego Towarzystwa Oświatowego; specjalista ds. administracji oświatowej oraz specjalista ds. samorządu terytorialnego i rozwoju lokalnego; doradca w punkcie konsultacyjnym dla rad rodziców utworzonym w Społecznym Towarzystwie Oświatowym. Autorka publikacji w zakresie pedagogiki. Ławnik Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w latach 2008-2011.

Barbara Robakiewicz – Przewodnicząca Rady Fundacji „Rodzice Szkole”, matka trojga dzieci, polonistka, nauczycielka, dyrektorka Prywatnego Żeńskiego Gimnazjum i Liceum im. Cecylii Plater-Zyberkówny w Warszawie (1998-2001), naczelnik Wydziału Oświaty i Wychowania dla Dzielnicy Śródmieście Urzędu m.st. Warszawy, urzędniczka samorządowa specjalizująca się w projektach edukacyjnych finansowanych ze środków europejskich.

Maria Szpilowska – Wiceprezes Zarządu Fundacji „Rodzice Szkole”, specjalista organizacji i zarządzania, długoletni pracownik i członek Społecznego Towarzystwa Oświatowego, organizator i współautor cykli szkoleń i spotkań edukacyjnych, pomysłodawca i realizator projektów szkoleniowych (*W kierunku szkoły partnerskiej i obywatelskiej, Co Ty możesz zrobić dla swojej szkoły? STER-Szkoła Trenerów i Ekspertów Rodzicielskich*), Animator i współorganizator regionalnych inicjatyw rodzicielskich. Certyfikowany trener Klubu Myśli Społecznej. W latach 2006-2010 Prezes Zarządu Fundacji „Rodzice Szkole”. Autor publikacji i artykułów dotyczących roli rodziców w życiu szkoły i społeczności lokalnej.

Wstęp

Wydając w roku 2011 poradnik Rodzice Partnerzy i Sprzymierzeńcy nie zdawaliśmy sobie sprawy, że ze względu na dynamiczny rozwój technik informatycznych, zaistnieje pilna potrzeba stworzenia jego wersji elektronicznej. Obecna edycja skierowana jest do wszystkich, którzy są zainteresowani budowaniem szerokiej płaszczyzny współpracy pomiędzy uczestnikami życia szkolnego: rodziców, dyrektorów szkół, nauczycieli, uczniów, samorządów terytorialnych i administracji państwowej.

Oddając w ręce czytelników II wydanie poradnika, zwracamy uwagę na uwzględnienie w nim zmian w prawie oświatowym oraz poszerzenie rozdziału V dotyczącego dobrych praktyk (których niejednokrotnie byliśmy inicjatorami) i rozdziału VI poświęconego problemom jakie często pojawiają się przed radami rodziców (z którymi bezpośrednio zetknęliśmy się, w latach 2011-2015).

Mamy nadzieję, że ten poradnik pomoże w rozwijaniu różnorodnych inicjatyw zmierzających do tworzenia szkół na miarę wyzwań XXI wieku.

Życzymy miłej, owocnej lektury i zachęcamy do systematycznego odwiedzania stron internetowych: www.radyrodzicow.pl i www.rodziceszkole.edu.pl oraz prosimy o wspierania naszych działań poprzez przekazywanie na rzecz Fundacji „Rodzice Szkole” – jako organizacji pożytku publicznego (Numer KRS: 0000268115) – 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

Rozdział I

Prawa i obowiązki rady rodziców w wybranych aktach prawnych

Prawo gwarantuje udział rodziców w życiu szkoły (placówki) ich dzieci. Wskazane akty prawne, w których rodzice i ich reprezentacja – rada rodziców – występują jako ważne ogniwo systemu edukacji, umożliwiają im aktywne włączenie się we współdecydowanie o sprawach szkoły. Są to:

- Konstytucja RP
- Ustawa o systemie oświaty
- Ustawa Karta Nauczyciela

Na uwagę zasługują również przyjęte w prawie europejskim normy podkreślające rolę rodziców w szkole i określone w Europejskiej Karcie Praw i Obowiązków Rodziców.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.)

Art. 48

- 1. Rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.*

Art. 53

- 3. Rodzice mają prawo do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniem. Przepis art. 48 ust. 1 stosuje się odpowiednio.*

Art. 71

1. *Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny.(...)*

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.):

Art. 36a.

6. *W celu przeprowadzenia konkursu¹ organ prowadzący szkołę lub placówkę powołuje komisję konkursową w składzie:*

1. *trzech przedstawicieli organu prowadzącego szkołę lub placówkę;*
2. *dwóch przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny;*
3. *po jednym przedstawicielu:*
 - a) *rady pedagogicznej,*
 - b) *rady rodziców,*
 - c) *zakładowych organizacji związkowych, przy czym przedstawiciel związku zawodowego nie może być zatrudniony w szkole lub placówce, której konkurs dotyczy (...).*

9. *Przepisy(...) stosuje się również w przypadku konkursu na stanowisko dyrektora nowo zakładanego zespołu szkół lub placówek, z tym że:*

1. *przedstawiciela rady pedagogicznej wyłania się spośród przedstawicieli rad pedagogicznych wszystkich szkół lub placówek łączonych w zespół;*
2. *przedstawiciela rady rodziców wyłania się spośród rad rodziców uczniów wszystkich szkół lub placówek łączonych w zespół.*

11. *W przypadku szkół i placówek, o których mowa w art. 44 i art. 52 ust. 1, w skład komisji nie wchodzi odpowiednio przedstawiciele rady pedagogicznej i rady rodziców.*

Art. 39.

4. *Dyrektor szkoły lub placówki w wykonywaniu swoich zadań współpracuje z radą szkoły lub placówki, radą pedagogiczną, rodzicami i samorządem uczniowskim.*

Art. 51.

9. *Powstanie rady szkoły lub placówki organizuje dyrektor szkoły lub placówki z własnej inicjatywy albo na wniosek rady rodziców, a w przypadku gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych także na wniosek samorządu uczniowskiego.*

1

Zgodnie z ust. 3 tego artykułu wymogu przeprowadzania konkursu na stanowisko dyrektora nie stosuje się do szkół i placówek publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego – przyp. autorki

10. W szkołach artystycznych przepisy ust. (...) i 9 stosuje się odpowiednio.

Art. 53.

1. W szkołach i placówkach² działają rady rodziców, które reprezentują ogół rodziców uczniów.

2. W skład rad rodziców wchodzi:

- 1) w szkołach – po jednym przedstawicielu rad oddziałowych, wybranych w tajnych wyborach przez zebranie rodziców uczniów danego oddziału;
- 2) w placówkach – co najmniej 7 przedstawicieli, wybranych w tajnych wyborach przez zebranie rodziców wychowanków danej placówki;
- 3) w szkołach artystycznych – co najmniej 7 przedstawicieli, wybranych w tajnych wyborach przez zebranie rodziców uczniów danej szkoły.

3. W wyborach, o których mowa w ust. 2, jednego ucznia reprezentuje jeden rodzic. Wybory przeprowadza się na pierwszym zebraniu rodziców w każdym roku szkolnym.

4. Rada rodziców uchwała regulamin swojej działalności, w którym określa w szczególności:

1. wewnętrzną strukturę i tryb pracy rady;
2. szczegółowy tryb przeprowadzania wyborów do rad, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3, oraz przedstawicieli rad oddziałowych, o których mowa w ust. 2 pkt 1, do rady rodziców odpowiednio szkoły lub placówki.

5. Rady rodziców mogą porozumiewać się ze sobą, ustalając zasady i zakres współpracy.

Art. 54.

1. Rada rodziców może występować do dyrektora i innych organów szkoły lub placówki, organu prowadzącego szkołę lub placówkę oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny z wnioskami i opiniami we wszystkich sprawach szkoły lub placówki.

2. Do kompetencji rady rodziców, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, należy:

1. uchwalanie w porozumieniu z radą pedagogiczną:
 - a) programu wychowawczego szkoły obejmującego wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, realizowanego przez nauczycieli,
 - b) programu profilaktyki dostosowanego do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmującego wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców;

² Z wyłączeniem szkół i placówek wymienionych w przepisach wydanych przez ministra edukacji narodowej oraz ministra kultury i dziedzictwa narodowego – przyp. autorki

2. *opiniowanie programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia lub wychowania szkoły lub placówki, (...);*
3. *opiniowanie projektu planu finansowego składanego przez dyrektora szkoły.*

3. *W szkołach artystycznych, w których nie prowadzi się kształcenia ogólnego, nie uchwała się programu profilaktyki, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 lit. b.*

4. *Jeżeli rada rodziców w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia roku szkolnego nie uzyska porozumienia z radą pedagogiczną w sprawie programu, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 lit. a lub b, program ten ustala dyrektor szkoły w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny. Program ustalony przez dyrektora szkoły obowiązuje do czasu uchwalenia programu przez radę rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną.*

5. *W szkołach i placówkach, w których nie tworzy się rad rodziców, programy, o których mowa w ust. 2 pkt 1, uchwała rada pedagogiczna.*

6. *Programów, o których mowa w ust. 2 pkt 1, nie uchwała się w szkołach dla dorosłych.*

7. *W szkołach i placówkach publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego lub przez osoby fizyczne oraz w szkołach i placówkach niepublicznych programy, o których mowa w ust. 2 pkt 1, ustala organ wskazany w statucie szkoły lub placówki.*

8. *W celu wspierania działalności statutowej szkoły lub placówki, rada rodziców może gromadzić fundusze z dobrowolnych składek rodziców oraz innych źródeł. Zasady wydatkowania funduszy rady rodziców określa regulamin, o którym mowa w art. 53 ust. 4.*

Art. 56.

2. *Podjęcie działalności w szkole lub placówce przez stowarzyszenie lub inną organizację, (...), wymaga uzyskania zgody dyrektora szkoły lub placówki, wyrażonej po uprzednim uzgodnieniu warunków tej działalności oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii rady szkoły lub placówki i rady rodziców.*

3. *W szkołach i placówkach³, (...) oraz w szkołach i placówkach, w których nie utworzono rady szkoły lub placówki, nie stosuje się wymogu uzyskania pozytywnej opinii odpowiednio rady szkoły lub placówki i rady rodziców, o których mowa w ust. 2.*

3 W których nie tworzy się rad rodziców na podstawie przepisów wydanych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – przyp. autorki

Art. 57.

Przepisy art. 50-53, art. 54 ust. 1-6 i 8 oraz art. (...) i 56 nie dotyczą szkół i placówek publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego lub przez osoby fizyczne oraz szkół i placówek niepublicznych.

Art. 62.

1. Organ prowadzący szkoły różnych typów lub placówki może je połączyć w zespół. Połączenie nie narusza odrębności rad pedagogicznych, rad rodziców, rad szkół lub placówek i samorządów uczniowskich poszczególnych szkół lub placówek, o ile statut zespołu nie stanowi inaczej.

Art. 64a.

1. Dyrektor szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej oraz szkoły artystycznej może z własnej inicjatywy lub na wniosek rady szkoły, rady rodziców, rady pedagogicznej lub samorządu uczniowskiego, za zgodą odpowiednio rady rodziców i rady pedagogicznej oraz w przypadku, gdy z inicjatywą wystąpił dyrektor szkoły lub wniosku złożonego przez inny podmiot niż samorząd uczniowski – także po uzyskaniu opinii samorządu uczniowskiego, wprowadzić obowiązek noszenia przez uczniów na terenie szkoły jednolitego stroju.

3. Wzór jednolitego stroju, o którym mowa w ust. 1, ustala dyrektor szkoły w uzgodnieniu z radą rodziców i po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i samorządu uczniowskiego.

4. Dyrektor szkoły, w której wprowadzono obowiązek noszenia przez uczniów jednolitego stroju, może w uzgodnieniu z radą rodziców i po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej określić sytuacje, w których przebywanie ucznia na terenie szkoły nie wymaga noszenia przez niego jednolitego stroju.

5. Przepisów ust. 1-4 nie stosuje się w szkołach, w których nie tworzy się rad rodziców.

7. Do zniesienia obowiązku noszenia przez uczniów jednolitego stroju, stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1 (...).

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.):

Art. 6a.

1. Praca nauczyciela, z wyjątkiem pracy nauczyciela stażysty, podlega ocenie. Ocena pracy nauczyciela może być dokonana w każdym czasie, nie wcześniej jednak niż po upływie roku od dokonania oceny poprzedniej lub oceny dorobku zawodowego, o której mowa w art. 9c ust. 6, z inicjatywy dyrektora szkoły lub na wniosek:

5) rady rodziców

2. Dyrektor szkoły jest obowiązany dokonać oceny pracy nauczyciela w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia złożenia wniosku, z zastrzeżeniem terminu określonego w ust.1.

Art. 9c.

6. Ocenę dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu ustala, w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia złożenia sprawozdania⁴, z uwzględnieniem stopnia realizacji planu rozwoju zawodowego nauczyciela, dyrektor szkoły:

- 1) w przypadku nauczyciela stażysty i nauczyciela kontraktowego – po zapoznaniu się z projektem oceny opracowanym przez opiekuna stażu i po zasięgnięciu opinii rady rodziców,*
- 2) w przypadku nauczyciela mianowanego – po zasięgnięciu opinii rady rodziców.*

7. Rada rodziców powinna przedstawić swoją opinię w terminie 14 dni od otrzymania zawiadomienia o dokonywanej ocenie dorobku zawodowego nauczyciela. Nieprzedstawienie opinii rady rodziców nie wstrzymuje postępowania, o którym mowa w ust. 6.

Uprawnienia rad rodziców zawierają również następujące akty prawne wydane przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego:

- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. Nr 61, poz 624; z 2002 r. Nr 10, poz. 96; z 2003 r. Nr 146, poz. 1416; z 2004 r. Nr 66, poz. 606; z 2005 r. Nr 10, poz. 75 oraz z 2007 r. Nr 35, poz. 222)

⁴ Z realizacji planu rozwoju zawodowego – przyp. autorki

- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie organizacji roku szkolnego (Dz.U. Nr 46, poz. 432; z 2003 r. Nr 104, poz. 965 i Nr 141, poz. 1362; z 2004 r. Nr 164, poz. 1716; z 2005 r. Nr 142, poz. 1191; z 2006 r. Nr 36, poz. 250, Nr 86, poz. 595 i Nr 141, poz. 999; z 2010 r. Nr 2, poz. 4 i Nr 186, poz. 1245 oraz z 2011 r. Nr 296, poz. 1754)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69; z 2009 r. Nr 139, poz. 1130; z 2010 r. Nr 215, poz. 1408 oraz z 2011 r. Nr 161, poz. 968)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. Nr 83, poz. 562 i Nr 130, poz. 906; z 2008 r. Nr 3, poz. 9 i Nr 178, poz. 1097; z 2009 r. Nr 58, poz. 475, Nr 83, poz. 694 i Nr 141, poz. 1150; z 2010 r. Nr 156, poz. 1046 i Nr 228, poz. 1491; z 2011 r. Nr 35, poz. 178 i Nr 179, poz. 1063; z 2012 r. poz. 262 oraz z 2013 r. poz. 520)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. Nr 168, poz. 1324 oraz z 2013 r. poz. 560)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 kwietnia 2010 r. w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora publicznej szkoły lub placówki oraz trybu pracy komisji konkursowej (Dz.U. Nr 60, poz. 373 oraz z 2011 r. Nr 254, poz. 1525)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie dopuszczalnych form realizacji obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego (Dz.U. Nr 175, poz. 1042)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz.U. 2012 r. poz. 204)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz.U. 2012 r. poz. 1538)

- rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji roku szkolnego w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (Dz.U. Nr 82, poz. 761; z 2005 r. Nr 61, poz. 541; z 2006 r. Nr 97, poz. 668 i Nr 153, poz. 1092; z 2010 r. Nr 67, poz. 431 oraz z 2011 r. Nr 36, poz. 184)
- rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 31 sierpnia 2005 r. w sprawie ramowych statutów publicznych szkół i placówek artystycznych (Dz.U. Nr 181, poz.1507 oraz z 2011 r. Nr 89, poz. 511)
- rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 kwietnia 2008 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (Dz.U. Nr 65, poz. 400; z 2009 r. Nr 136, poz. 1117 i Nr 174, poz. 1352 oraz z 2011 r. Nr 71, poz. 377 i Nr 187, poz. 1119)
- rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (Dz.U. z 2011 r. Nr 15, poz. 69 oraz z 2012 r. poz. 956)
- obwieszczenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 kwietnia 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki oraz trybu pracy komisji konkursowej (Dz.U. 2013 poz. 832)
- rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli szkół artystycznych, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz.U. 2013 poz. 819)

Ponadto ww. ministrowie określili rodzaje szkół i placówek, w których nie tworzy się rad rodziców, wydając następujące przepisy:

- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2007 r. w sprawie rodzajów szkół i placówek, w których nie tworzy się rad rodziców (Dz.U. Nr 157, poz. 1101 oraz z 2009 r. Nr 132, poz. 1087)

- rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 listopada 2007 r. w sprawie rodzajów szkół artystycznych, w których nie tworzy się rad rodziców (Dz.U. Nr 219, poz. 1626)

Europejska Karta Praw i Obowiązków Rodziców,
uchwalona przez Europejskie Stowarzyszenie Rodziców (EPA)
i przyjęta przez uczestników Konferencji „Miejsce i Rola Rodziców w
Polskim Systemie Edukacyjnym”.

Preambuła

(...) Rodzice w Europie mają prawo być otaczani szacunkiem za ich odpowiedzialność jako pierwszych i najważniejszych wychowawców młodzieży. Oznacza to poszanowanie ich rodzicielskiej roli i wynikających z niej obowiązków. W swych wysiłkach wychowawczych powinni być wspierani przez całe społeczeństwo, a w szczególności przez osoby zaangażowane w edukację. (...)

Prawa i obowiązki rodziców

- 1. Rodzice mają prawo** do wychowywania swoich dzieci w duchu tolerancji i zrozumienia dla innych, bez dyskryminacji wynikającej z koloru skóry, rasy, narodowości, wyznania, płci oraz pozycji ekonomicznej.
Rodzice mają obowiązek wychowywać swoje dzieci w duchu odpowiedzialności za siebie i za cały ludzki świat.
- 2. Rodzice mają prawo** do uznania ich prymatu jako „pierwszych nauczycieli” swoich dzieci.
Rodzice mają obowiązek wychowywać swoje dzieci w sposób odpowiedzialny i nie zaniedbywać ich.
- 3. Rodzice mają prawo** do pełnego dostępu do formalnego systemu edukacji dla swoich dzieci z uwzględnieniem ich potrzeb, możliwości i osiągnięć.
Rodzice mają obowiązek zaangażowania się jako partnerzy w nauczaniu ich dzieci w szkole.
- 4. Rodzice mają prawo** dostępu do wszelkich informacji o instytucjach oświatowych, które mogą dotyczyć ich dzieci.
Rodzice mają obowiązek przekazywania wszelkich informacji

- szkołom, do których uczęszczają ich dzieci, informacji dotyczących możliwości osiągnięcia wspólnych, (tj. domu i szkoły) celów edukacyjnych.
5. **Rodzice mają prawo** wyboru takiej drogi edukacji dla swoich dzieci, która jest najbliższa ich przekonaniom i wartościom uznawanym za najważniejsze dla rozwoju ich dzieci.
Rodzice mają obowiązek dokonania świadomego wyboru drogi edukacyjnej, jaką ich dzieci powinny zmierzać.
 6. **Rodzice mają prawo** domagania się od formalnego systemu edukacji tego, aby ich dzieci osiągnęły wiedzę duchową i kulturową.
Rodzice mają obowiązek wychowywać swoje dzieci w poszanowaniu i akceptowaniu innych ludzi i ich przekonań.
 7. **Rodzice mają prawo** wpływać na politykę oświatową realizowaną w szkołach ich dzieci.
Rodzice mają obowiązek osobiście włączyć się w życie szkół ich dzieci i stanowić istotną część społeczności lokalnej.
 8. **Rodzice i ich stowarzyszenia mają prawo** wydawania opinii i przeprowadzania konsultacji z władzami odpowiedzialnymi za edukację na wszystkich poziomach ich struktur.
Rodzice mają obowiązek tworzyć demokratyczne, reprezentatywne organizacje na wszystkich poziomach. Organizacje te będą reprezentowały rodziców i ich interesy.
 9. **Rodzice mają prawo** do pomocy materialnej ze strony władz publicznych, eliminującej wszelkie bariery finansowe, które mogłyby utrudnić dostęp ich dzieci do edukacji.
Rodzice mają obowiązek poświęcać swój czas i uwagę swoim dzieciom i ich szkołom, tak, aby wzmocnić ich wysiłki skierowane na osiągnięcie określonych celów nauczania.
 10. **Rodzice mają prawo** żądać od odpowiedzialnych władz publicznych wysokiej jakości usługi edukacyjnej.
Rodzice mają obowiązek poznać siebie nawzajem, współpracować ze sobą i doskonalić swoje umiejętności „pierwszych nauczycieli” i partnerów w kontakcie: szkoła – dom.

Z wymienionych aktów prawnych wynika, że **rada rodziców** może mieć realny wpływ na prowadzone przez szkołę lub placówkę działania, dotyczące w szczególności:

- organizacji kształcenia, wychowania, profilaktyki i opieki,
- gospodarki finansowej,
- polityki kadrowej,
- nadzoru nad efektywnością kształcenia i wychowania,

co przekłada się na następujące **kompetencje rady rodziców**:

Lp.	Kompetencje stanowiące rady rodziców	Podstawa prawna
1.	Wybór swojego przedstawiciela do komisji konkursowej na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 36a ust. 6 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 7września 1991 r. o systemie oświaty • rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 kwietnia 2010 r. w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora publicznej szkoły lub placówki oraz trybu pracy komisji konkursowej • obwieszczenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 kwietnia 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki oraz trybu pracy komisji konkursowej
2.	Uchwalanie regulaminu swojej działalności.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

3.	Uchwalanie w porozumieniu z radą pedagogiczną programu wychowawczego szkoły obejmującego wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, realizowanego przez nauczycieli.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 54 ust. 2 pkt 1 lit. a (z zastrzeżeniem ust. 5 i 7) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
4.	Uchwalanie w porozumieniu z radą pedagogiczną programu profilaktyki dostosowanego do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska obejmującego wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 54 ust. 2 pkt 1 lit. b (z zastrzeżeniem ust. 5 i 7) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
5.	Gromadzenie funduszy z dobrowolnych składek rodziców oraz innych źródeł w celu wspierania działalności statutowej szkoły lub placówki.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 54 ust. 8 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
6.	Udzielenie (lub nieudzielenie) zgody na wprowadzenie (na wnioski innych organów szkoły) przez dyrektora szkoły obowiązku noszenia przez uczniów na jej terenie jednolitego stroju.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 64a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
7.	Wybór swojego przedstawiciela do komisji powołanej przez dyrektora szkoły w sprawie ustalenia uczniowi rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, w związku z ustaleniem tej oceny przez wychowawcę klasy niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu jej ustalania.	<ul style="list-style-type: none"> • § 19 ust. 4 pkt 2 lit. g rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach

		<p>publicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • § 19 ust. 4 pkt 2 lit. f rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 kwietnia 2008 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w publicznych szkołach i placówkach artystycznych
8.	<p>Wybór swojego przedstawiciela (gdy nie została utworzona rada szkoły) do powołanego przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny zespołu rozpatrującego odwołanie nauczyciela szkoły lub placówki od dokonanej oceny jego pracy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego • § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli szkół artystycznych, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego

9.	Wybór swojego przedstawiciela (gdy nie została utworzona rada szkoły) do powołanego przez organ prowadzący szkołę lub placówkę zespołu rozpatrującego wnioski dyrektora szkoły lub placówki o ponowne ustalenie oceny jego pracy.	<ul style="list-style-type: none"> • § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego • § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli szkół artystycznych, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego
Lp.	Kompetencje opiniodawcze rady rodziców	Podstawa prawna
1.	Możliwość występowania do dyrektora i innych organów szkoły lub placówki, organu prowadzącego szkołę lub placówkę oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny z opiniami we wszystkich sprawach szkoły lub placówki.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

2.	Opiniowanie programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia lub wychowania szkoły lub placówki.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 54 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
3.	Opiniowanie projektu planu finansowego składanego przez dyrektora szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 54 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
4.	Opiniowanie wniosków stowarzyszeń lub innych organizacji o podjęcie działalności w szkole lub placówce.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 56 ust. 2 (z zastrzeżeniem ust. 3) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
5.	Opiniowanie dorobku zawodowego nauczyciela ubiegającego się o awans na stopień nauczyciela kontraktowego, mianowanego lub dyplomowanego.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 9c ust. 6-7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela
6.	Opiniowanie (gdy nie została utworzona rada szkoły) propozycji ustalenia dodatkowych dni wolnych od zajęć dydaktyczno-wychowawczych.	<ul style="list-style-type: none"> • § 5 ust. 1 i 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie organizacji roku szkolnego • § 4 ust. 1 i 4 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji roku szkolnego w publicznych szkołach i placówkach artystycznych
7.	Opiniowanie (gdy nie została utworzona rada szkoły) możliwości wyboru przez uczniów od 2 do 4 przedmiotów ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym.	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnienia dot. obowiązkowych zajęć edukacyjnych w zakresie rozszerzonym do wyboru w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie ramowych planów nauczania w

		publicznych szkołach i placówkach artystycznych
8.	Opiniowanie wprowadzenia do szkolnego planu nauczania dodatkowych zajęć edukacyjnych, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia.	<ul style="list-style-type: none"> • § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych
9.	Opiniowanie zaproponowanych przez dyrektora szkoły zajęć wychowania fizycznego, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, do wyboru przez ucznia.	<ul style="list-style-type: none"> • § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie dopuszczalnych form realizacji obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego

Lp.	Kompetencje wnioskodawcze rady rodziców	Podstawa prawna
1.	Występowanie do dyrektora szkoły lub placówki z wnioskiem o powołanie rady szkoły lub placówki.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 51 ust. 9 i 10 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
2.	Możliwość występowania do dyrektora i innych organów szkoły lub placówki, organu prowadzącego szkołę lub placówkę oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny z wnioskami we wszystkich sprawach szkoły lub placówki.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
3.	Wnioskowanie do dyrektora szkoły lub placówki o wprowadzenie lub zniesienie obowiązku noszenia przez	<ul style="list-style-type: none"> • art. 64a ust. 1 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

	uczniów na terenie szkoły jednolitego stroju.	
4.	Wnioskowanie o nadanie imienia szkole lub placówce.	<ul style="list-style-type: none"> • § 1 ust. 4 w zał. 2; § 1 ust. 3 w zał. 3-5d i 5f-6 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół • § 1 ust. 6 w zał. 1-2 do rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 31 sierpnia 2005 r. w sprawie ramowych statutów publicznych szkół i placówek artystycznych
5.	Występowanie z wnioskami o dokonanie oceny pracy nauczycieli (z wyjątkiem pracy nauczyciela stażysty).	<ul style="list-style-type: none"> • art. 6a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela • § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego • § 3 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli szkół artystycznych, trybu

		postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego
--	--	--

Lp.	Inne kompetencje rady rodziców	Podstawa prawna
1.	Możliwość porozumiewania się rad rodziców ze sobą na podstawie wspólnie ustalonych zasad i zakresu współpracy.	<ul style="list-style-type: none"> art. 53 ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
2.	Współdecydowanie o wzorze jednolitego stroju – w przypadku wprowadzenia obowiązku noszenia go przez uczniów na terenie szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> art. 64a ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
3.	Współdecydowanie w określeniu sytuacji, w których przebywanie ucznia na terenie szkoły nie wymaga noszenia przez niego jednolitego stroju.	<ul style="list-style-type: none"> art. 64a ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
4.	Współdecydowanie o wyznaczeniu dla danego oddziału lub zespołu w liceum (przy zachowaniu określonych warunków) od 2 do 4 przedmiotów, ujętych w podstawie programowej, w zakresie rozszerzonym.	<ul style="list-style-type: none"> § 7 w zał. 4 i 5c do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół
5.	Możliwość udziału w pracach zespołu powypadkowego powołanego przez dyrektora szkoły lub placówki, w związku z wypadkami osób pozostających pod opieką odpowiednio szkoły lub placówki.	<ul style="list-style-type: none"> § 43 ust. 7 – rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i

		niepublicznych szkołach i placówkach
6.	Możliwość zapoznania się z raportem z przeprowadzonej ewaluacji zewnętrznej, o czym dyrektor szkoły lub placówki informuje radę rodziców w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania raportu.	<ul style="list-style-type: none"> • § rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego

Rozdział II

Jak organizować radę rodziców

Pierwszy krok

Przystępując do organizowania rady rodziców należy starannie przeanalizować art. 53 ustawy o systemie oświaty, zwracając szczególną uwagę na dwa jego aspekty.

Po pierwsze: zapis, że: *„W szkołach i placówkach (...), działają rady rodziców (...)*” zobowiązuje do obligatoryjnego powołania rad oraz gwarantuje ich swobodne tworzenie przy pośrednim zobowiązaniu innych organów szkoły (dyrektora i rady pedagogicznej) oraz organu prowadzącego (najczęściej jest to jednostka samorządu terytorialnego) do życzliwego wspierania takich działań. Po drugie: wymóg wyborów tajnych został, uwzględniając dotychczasową praktykę, świadomie wprowadzony przez ustawodawcę, w celu m.in. podkreślenia wagi aktu wyborczego i wzmocnienia mandatu osoby wybranej.

Wybory do rady oddziałowej (klasowej)

Wybory do rady klasowej należy przeprowadzić na pierwszym spotkaniu rodziców we wrześniu rozpoczynającego się roku szkolnego. Dobrze, aby wzięła w nim udział jak największa liczba rodziców. Osoby inicjujące powstanie rady rodziców powinny przed wyborami porozmawiać z wychowawcą klasy i zasugerować mu, by na czas wyborów pozostawił rodziców samych.

1. Zaczynamy od wyboru przewodniczącego i sekretarza zebrania, pamiętając, że protokół z zebrania będzie bardzo ważnym dokumentem uprawomocniającym działania rady klasowej i wybór przedstawiciela rodziców do rady rodziców.
2. Następnie przyjmujemy porządek obrad, powołujemy trzyosobową komisję skrutacyjną (w jej skład nie mogą wchodzić osoby kandydujące do rady klasowej) i określamy liczebność rady klasowej (najczęściej jest to tzw. „trójka”).
3. Podejmujemy w głosowaniu jawnym uchwałę w/s. trybu wyboru przedstawiciela do rady rodziców⁵.
4. Komisja skrutacyjna rejestruje kandydatów do rady klasowej a następnie po wyrażeniu przez nich zgody na kandydowanie, przygotowuje karty do głosowania, umieszczając nazwiska kandydatów w porządku alfabetycznym.
5. W trakcie przygotowywania kart, rodzice zadają kandydatom pytania. Warto potraktować to poważnie, ponieważ chcąc dokonać świadomego wyboru, prowadzącego do wyłonienia osób, które potrafią coś zrobić dla dobra wspólnego, należy poznać ich poglądy i koncepcję pracy.
6. Po przeprowadzeniu tajnego głosowania komisja skrutacyjna liczy głosy, ogłasza wyniki i sporządza protokół z wyborów⁶.

⁵ Wzór uchwały w sprawie trybu wyboru przedstawiciela do rady rodziców znajduje się w rozdziale „Wykaz wzorów dokumentów”.

⁶ Wzór protokołu komisji skrutacyjnej znajduje się w rozdziale „Wykaz wzorów dokumentów”.

7. Następnie rada klasowa konstituuje się, wyznaczając spośród siebie przewodniczącego, sekretarza i skarbnika. Zgodnie z podjętą uchwałą przedstawiciel rady klasowej wybrany do rady rodziców bierze udział w jej posiedzeniu.
8. Z przebiegu zebrania sekretarz obrad sporządza protokół podpisany przez protokolanta i przewodniczącego zebrania⁷.

Ukonstytuowanie się rady rodziców

Zgodnie z art. 53 ustawy o systemie oświaty wybrani w poszczególnych klasach przedstawiciele tworzą **radę rodziców**. Rada rodziców powinna jak najszybciej spotkać się i ukonstytuować. Można to zrobić tego samego dnia, w którym odbyły się wybory do rad klasowych. Organizatorem pierwszego posiedzenia rady rodziców powinien być przewodniczący ubiegłej kadencji, a w wypadku jego nieobecności dyrektor szkoły. Pierwsze zebranie rady rodziców obraduje w trybie analogicznym, jak walne zebranie rodziców klas, z zastrzeżeniem braku obowiązku dokonywania jakichkolwiek wyborów w trybie tajnym. Rada rodziców ze swego grona wybiera **komisję rewizyjną rady**, określając wcześniej w formie **uchwały** jej liczebność⁸. Warto zwracać uwagę, aby do komisji rewizyjnej wchodziły osoby mające **doświadczenie finansowo-księgowo**. W dużych szkołach, w których w skład rady rodziców wchodzi kilkadziesiąt osób, rada rodziców może i powinna wybrać prezydium rady w składzie określonym odrębną uchwałą co ułatwi sprawne jej funkcjonowanie⁹.

⁷ Wzór protokołu z zebrania rodziców uczniów klasy znajduje się rozdziale „Wykaz wzorów dokumentów”.

⁸ Wzór uchwały w sprawie liczebności komisji rewizyjnej znajduje się rozdziale „Wykaz wzorów dokumentów”.

⁹ Wzór uchwały w sprawie liczebności prezydium rady rodziców znajduje się rozdziale „Wykaz wzorów dokumentów”.

Po ukonstytuowaniu, prezydium rady powinno spotkać się z dyrektorem szkoły i radą pedagogiczną w celu omówienia form wzajemnych kontaktów i współpracy.

Regulamin Rady Rodziców

Podstawowym dokumentem, w oparciu o który pracuje rada rodziców jest jej **regulamin**¹⁰. Zgodnie z art. 53 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy o systemie oświaty, regulamin określa wewnętrzną strukturę i tryb pracy rady oraz szczegółowy tryb wyborów do rad klasowych i rady rodziców. Wskazane jest również opisanie w regulaminie zasad gospodarki finansowej i wydatkowania **funduszu rady**.

Dobrym rozwiązaniem jest wyznaczenie na pierwszym posiedzeniu rady rodziców **zespołu upoważnionego do przygotowania projektu regulaminu** (wskazane jest, aby w jego skład wchodziły osoby orientujące się w tworzeniu aktów prawnych). Po dyskusji, na następnym posiedzeniu rady rodziców, powinien być on przyjęty w formie uchwały¹¹.

10 Przykładowy regulamin rady rodziców znajduje się rozdziale „Wykaz wzorów dokumentów”.

11 Wzór uchwały w sprawie regulaminu rady rodziców znajduje się rozdziale „Wykaz wzorów dokumentów”.

UWAGA!

Dla właściwego funkcjonowania rady rodziców konieczne jest, aby działała ona jako autonomiczny organ szkoły. Oznacza to, że:

- 1. rada rodziców musi być całkowicie niezależna od rady pedagogicznej oraz dyrektora szkoły, co powinno przejawiać się m. in.: w sposobie wybierania jej członków, posiadaniem samodzielnego rachunku bankowego oraz suwerennym podejmowaniem wszystkich decyzji,**
- 2. struktura organizacyjna rady rodziców, sposób jej pracy i podejmowania decyzji powinny zapewnić jej niezbędną operatywność,**
- 3. konieczne jest bieżące przekazywanie informacji ogółowi rodziców o prowadzonych przez radę rodziców działaniach,**
- 4. rada rodziców musi posiadać własny budżet i sprawnie nim zarządzać.**

Rozdział III

Finanse rady rodziców

Gospodarka finansowa rady rodziców w świetle ustawy o systemie oświaty

Procedura wyborów oraz pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi rady rodziców to istotne cechy odróżniające ją od innych organów szkoły i decydujące o jej autonomii. Ustawa o systemie oświaty w art. 54 ust.8 stanowi, że: w celu wspierania działalności statutowej szkoły (...), rada rodziców może gromadzić fundusze z dobrowolnych składek rodziców oraz innych źródeł. Zasady wydatkowania funduszy rady rodziców określa regulamin (...). Taki zapis wskazuje na trzy ważne aspekty:

- Składki rodziców stanowiące niejednokrotnie główne źródło przychodów **mają charakter dobrowolny**. Ta norma ustawowa nie może być zmieniona żadną decyzją rady rodziców, dyrektora szkoły lub organu prowadzącego, a **za niepłacenie składek nie mogą być stosowane jakiegokolwiek sankcje**. Dobrowolność opłat na radę rodziców stanowi zatem wyzwanie dla pomysłowości i kreatywności osób odpowiedzialnych w radzie rodziców za pozyskiwanie środków finansowych.
- Źródła funduszy rady rodziców nie są wyraźnie określone, co skutkuje szerokimi możliwościami ich pozyskiwania (m. in. poprzez: darowizny sponsorów, szkolne festyny, kiermasze, aukcje). Skuteczność w tym zakresie zależy od przedsiębiorczości członków rady.

- Środki pozyskiwane przez radę rodziców mogą być przeznaczane wyłącznie na działalność statutową szkoły. Ogólne zasady wydatkowania funduszy rady rodziców określa jej regulamin, a szczegółowe – preliminarz opracowany a następnie przyjęty w formie uchwały.

Konstruowanie preliminarza rady rodziców

Podstawą gospodarki finansowej rady rodziców jest preliminarz uwzględniający spodziewane przychody i zaplanowane wydatki.

Preliminarz na dany rok szkolny powinien odnosić się do sprawozdania finansowego z działalności ustępującej rady oraz do wniosków i zaleceń komisji rewizyjnej rady. Ważne jest przekazanie nowo wybranej radzie rodziców przez jej poprzedników, wszystkich dokumentów z działalności, w szczególności dokumentacji finansowej. To pozwala na sporządzenie „bilansu otwarcia”.

Przed przystąpieniem do konstruowania preliminarza, należy wyznaczyć kierunki działania rady rodziców, wychodząc od określenia problemów, które rodzice wspólnie uznają za ważne. Często są to: trudna sytuacja materialna wielu uczniów, mała ilość zajęć pozalekcyjnych, niska ściągalność składek. Zidentyfikowane problemy będą pomocne do wytyczenia celów i zadań na rok szkolny. Ważne jest, aby były to cele realne, konkretne i mierzalne, a ich realizacja określona w czasie. Muszą też uzyskać akceptację ogółu rodziców, co stanie się motywem do współdziałania całego środowiska szkolnego.

Wskazane jest, aby w przygotowaniu projektu preliminarza uczestniczyli rodzice posiadający doświadczenie w zakresie gospodarki finansowej. Ponieważ przychody i wydatki muszą być zbilansowane, należy bardzo ostrożnie, ze względu na trudność określenia wysokości wpłat z dobrowolnych

składek, planować źródła przychodów. **Uchwalony przez radę rodziców preliminarz¹²** powinien być zaprezentowany wszystkim rodzicom poprzez: wywieszenie na tablicy ogłoszeń rady rodziców, umieszczenie na stronie internetowej szkoły, przesłania w formie pisemnej do każdego z rodziców lub poinformowanie ich w trakcie spotkań klasowych. Rzetelna i przejrzysta informacja o planowanych wydatkach rady rodziców stanowi często istotny element podnoszenia świąteczności składek.

Odpowiedzialność za gospodarkę finansową rady rodziców

Za bieżącą realizację preliminarza odpowiada prezydium rady. Uprawnione do kontroli finansowej rady rodziców są: komisja rewizyjna, urząd skarbowy właściwy dla miejsca działania rady oraz Regionalna Izba Obrachunkowa. Komisja rewizyjna troszczy się o prawidłowe gospodarowanie finansami rady rodziców pod względem legalności, celowości, rzeczowości i gospodarności. W związku z tym przynajmniej raz w roku kontroluje działalność finansową rady rodziców pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami oraz przedstawia informacje i wnioski wynikające z przeprowadzonej kontroli. Roczne sprawozdanie finansowe z wykonania preliminarza, zaopiniowane przez komisję rewizyjną, rada zatwierdza w formie uchwały.¹³

12 Przykładowy preliminarz rady rodziców i wzór uchwały w sprawie przyjęcia preliminarza rady rodziców na rok szkolny. znajdują się rozdziale „Wykaz wzorów dokumentów”.

13 Wzór uchwały Komisji Rewizyjnej rady rodziców w sprawie zaopiniowania rocznego sprawozdania finansowego i wzór uchwały rady rodziców w sprawie zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego, znajdują się rozdziale „Wykaz wzorów dokumentów”.

Uwaga: niedopuszczalne jest kontrolowanie finansów rady rodziców przez dyrektora szkoły, organ prowadzący i organ sprawujący nadzór pedagogiczny nad szkołą.

Dobrowolność a ściągalność składek

Co zrobić, aby rodzice wpłacali składki w wysokości zaproponowanej przez radę rodziców?¹⁴ Najlepszą praktyką podniesienia ściągalności jest rzetelne przedstawianie planowanych wydatków i przejrzysta sprawozdawczość. Nie bez znaczenia jest sposób informowania rodziców przez dyrektora szkoły i wychowawców klas, o korzyściach dla uczniów z tytułu dysponowania przez radę rodziców budżetem pozwalającym na lepsze funkcjonowanie placówki. Ściągalność składek z poszczególnych oddziałów należy przedstawiać w formie sumarycznej. Dzięki temu unika się stygmatyzowania rodziców z różnych powodów nie wnoszących opłat.

Sprawdzonym pomysłem na zwiększenie ściągalności składek jest wprowadzenie elementu współzawodnictwa. Klasa, która, w przeliczeniu na jednego ucznia, wpłaci najwięcej lub zrobi to najszybciej, może otrzymać na swoją działalność dodatkową pulę pieniędzy.

Kierunki wydatkowania funduszy rady rodziców

Wybór obszarów działania, które rada rodziców postanawia dofinansować, należy do najważniejszych jej decyzji. Jeśli nie są one podejmowane w sposób suwerenny, trudno mówić o niezależności tego organu szkoły. Pisemne wnioski o przyznanie środków z funduszu rady mogą składać: dyrektor, rada pedagogiczna, wychowawcy klas, rady klasowe, rada szkoły

¹⁴ Wzór uchwały w sprawie wysokości składek na radę rodziców znajduje się w rozdziale „Wykaz wzorów dokumentów”.

(jeśli została powołana) oraz samorząd uczniowski. Niedopuszczalne jest przyznawanie przez radę rodziców nagród dla dyrektora, nauczycieli lub innych pracowników szkoły; można natomiast przeznaczyć środki z funduszy rady m.in. na: prowadzenie zajęć dodatkowych, pokrycie kosztu transportu dzieci, zawody sportowe, zakup nagród na koniec roku szkolnego, wydrukowanie folderu promującego szkołę w środowisku, finansowanie wewnętrznych konkursów uczniowskich, zakup materiałów edukacyjnych, dofinansowywanie wycieczek i tzw. zielonych szkół. Ważne jest, aby kierunki wydatkowania funduszy rady wynikały z głównych celów i problemów do rozwiązania w szkole i były jak najszerszej akceptowane przez rodziców.

Zatrudnianie pracowników przez radę rodziców

Działająca na podstawie przepisów ustawy o systemie oświaty i uchwalonego regulaminu rada rodziców może zawierać umowy prawa cywilnego. W przypadku zatrudniania pracowników na umowę zlecenie lub umowę o dzieło rada rodziców jest zobowiązana do odprowadzania zaliczek na podatek dochodowy. Aby mogła ona stać się pełnoprawnym płatnikiem podatku dochodowego od osób fizycznych i składek ZUS, musi wystąpić do urzędu skarbowego z wnioskiem o nadanie numeru NIP.

Podstawowe dokumenty, które są do tego potrzebne to:

- regulamin rady rodziców,
- protokół z jej ukonstytuowania się,
- pełnomocnictwa dla osób upoważnionych do reprezentowania rady rodziców w czynnościach prawnych i składania oświadczeń w jej imieniu.

Odprowadzanie do urzędu skarbowego zaliczek na podatek dochodowy oraz przelewanie składek do ZUS wymaga posiadania rachunku bankowego. Do jego założenia niezbędne jest okazanie w banku:

- regulaminu rady rodziców,
- protokołu z ukonstytuowania się rady,
- pełnomocnictwa dla osób upoważnionych do reprezentowania rady rodziców w czynnościach prawnych i składania oświadczeń w jej imieniu,
- zaświadczenia o nadaniu numeru NIP.

Księgowość rady rodziców

Podstawą prowadzenia księgowości rady rodziców są przepisy *Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości* (Dz. U. z 2002 Nr 76, poz. 694 z późn. zm.) oraz *Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej* (Dz. U. z 2001, Nr 137, poz. 1539.), określające ramowe wymagania w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Jednak ani wymieniona ustawa, ani rozporządzenie nie narzucają radzie rodziców rozwiązań szczegółowych, a jedynie określają, jakimi ogólnymi zasadami rachunkowości tego typu organ powinien się kierować.

W praktyce oznacza to, że każda rada rodziców ma prawo wyboru rozwiązań dostosowanych do potrzeb, wynikających z zakresu i rozmiaru prowadzonej przez nią działalności; także rozwiązań jak najprostszyc.

Jeśli rada rodziców zdecyduje się na prowadzenie księgowości zgodnie z art. 10 ust. 1 w/w ustawy, powinna konsekwentnie stosować się do jej

wymogów i posiadać dokumentację opisującą przyjęte przez nią zasady rachunkowości.

Do prowadzenia księgowości wskazane jest zatrudnienie (może być w ramach umowy zlecenia) osoby o odpowiednich kwalifikacjach lub zlecenie tych czynności biuru rachunkowemu. W przypadku otrzymywania darowizn i realizowania wydatków w formie gotówkowej dodatkowo konieczne jest zatrudnienie osoby prowadzącej kasę. Tworząc sprawny i profesjonalny system księgowości uzyskujemy:

1. informacje o aktualnej kondycji finansowej rady rodziców;
2. uniwersalny sposób grupowania operacji finansowych, czytelny dla komisji rewizyjnej i zewnętrznych organów kontroli;
3. sprawne działanie organów kontrolujących w trakcie przeprowadzania kontroli;
4. możliwość szybkiego, rzetelnego informowania rodziców i sponsorów o wykorzystaniu powierzonych radzie środków.

Podnosi to wiarygodność rady rodziców, ułatwia znalezienie nowych źródeł finansowania oraz aktywizuje rodziców do ich poszukiwania.

Problemy i wyzwania

Status rady rodziców jako organu szkoły nie został w ustawie o systemie oświaty oraz innych przepisach wyraźnie określony, co skutkuje szeregiem utrudnień i różnorodnością interpretacyjną obowiązującego prawa.

Orzeczenia sądów administracyjnych traktują radę rodziców jako wewnętrzny organ szkoły, skupiający rodziców dzieci, działający wewnątrz systemu oświaty. Przy takiej interpretacji nasuwają się pytania, jaką rolę

pełnią w stosunku do rad rodziców jednostki samorządu terytorialnego jako organy prowadzące i kuratoria oświaty jako organy nadzoru pedagogicznego? Na uwagę zasługuje fakt, że orzecznictwo prawne dotyczące pozyskiwania i gospodarowania środkami finansowymi przez rady rodziców wyraźnie się radykalizuje na niekorzyść rad rodziców. Stanowisko Ministerstwa Edukacji Narodowej w powyższej sprawie można ująć w trzech punktach:

- Ustawodawca nie powołał rady rodziców jako podmiotu autonomicznego, ale działającego wewnątrz poszczególnych jednostek systemu oświaty.
- Rada rodziców, nie będąc podmiotem samodzielnym, nie ma możliwości zakładania odrębnego rachunku bankowego, jak również samodzielnego dokonywania zakupów.
- Rada rodziców, nie może być pracodawcą, stroną umowy, dawać zleceń i być płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Jakie są konsekwencje takiego poglądu? Rada rodziców staje się organem szkoły, który odpowiada za pozyskiwanie środków, ale nie ma prawa gospodarowania nimi. Jej rola zostaje okrojona do zbierania pieniędzy na rzecz szkoły. Takie stanowisko nie buduje, a przeciwnie: stanowczo ogranicza podmiotowość tego organu i jego autonomiczność. W efekcie powoduje rażące obniżenie aktywności rodziców w ich działalności na rzecz szkoły. Fundacja „Rodzice Szkole” niejednokrotnie podkreślała, że będzie dążyła do wprowadzenia rozwiązań prawnych pozwalającym radom rodziców na suwerenne dysponowanie zgromadzonymi przez nie środkami finansowymi. W tym celu należy im umożliwić:

- posiadanie NIP,
- posiadanie własnych rachunków bankowych,
- nawiązywanie stosunków pracy w formie umów o dzieło i umów zleceń,
- dokonywanie zakupów towarów i usług służących wspieraniu działalności statutowej szkoły.

Rozwiązaniem optymalnym byłoby uznanie, iż rada rodziców mimo nie posiadania przez nią osobowości prawnej, ma zdolność do podejmowania pewnych czynności prawnych takich jak: zatrudnianie pracowników, dysponowanie samodzielnym rachunkiem bankowym oraz dokonywanie zakupów towarów i usług służących wspieraniu działalności statutowej szkoły.

Środowiska rodzicielskie zwracały się wielokrotnie do władz odpowiedzialnych za politykę oświatową z wnioskami o wprowadzenie regulacji prawnych umożliwiających radom rodziców suwerenne gospodarowanie zgromadzonymi przez nie środkami finansowymi.

Niezbędne jest również określenie procedur ułatwiających pozyskiwanie funduszy na działalność statutową szkoły z innych źródeł niż składki rodziców (m. in. z aukcji prac dzieci, loterii i zbiórek publicznych). Zwiększy to zaangażowanie rodziców i kreowanie wśród nich postaw obywatelskich.

Rozdział IV

Rada rodziców – samorządny organ szkoły

Współpraca czy konfrontacja

Uprawnienia rady rodziców wynikające z aktów prawnych przywołanych w rozdziałach I, II i III, wskazują na jej znaczącą rolę w życiu szkoły. Warto jednak pamiętać, że o tym czy będzie ona partnerem, czy oponentem decydują wszystkie podmioty tworzące szkolną społeczność, a zasady budowania współpracy nie dają się zawrzeć w sztywnych formułach. Autorzy pragną podkreślić, że wszelka konfrontacja na terenie szkoły nie przynosi nikomu korzyści i zalecają dążenie do partnerskiego współdziałania z poszanowaniem zasady suwerenności poszczególnych organów.

Rodzice, szkoła, samorząd

Doświadczenia z demokratycznych systemów oświaty zdecydowanie potwierdzają, że nie ma dobrej szkoły bez aktywnego udziału w jej życiu rodziców uczniów.

Rozpatrując wzajemne relacje tworzące się pomiędzy rodzicami, szkołą i organem prowadzącym (zazwyczaj jest to samorząd terytorialny) trzeba zwrócić uwagę że:

1. rodzice będąc najważniejszymi wychowawcami swoich dzieci mają ustawowo zagwarantowane prawo do wpływania na szkołę, do której ich dzieci uczęszczają,
2. rodzice są głównymi „sponsorami” systemu oświaty i szkoły, ponieważ to z płaconych przez nich podatków w znacznej mierze tworzony jest budżet państwa i budżet samorządów terytorialnych,
3. rodzice stanowią najliczniejszy, najbardziej aktywny elektorat wybierający władze samorządowe i z tego powodu powinni być traktowani jako ważni partnerzy dla radnych, wójtów, burmistrzów, prezydentów miast, starostów i marszałków województw,
4. rodzice często są działaczami różnych organizacji obywatelskich, zajmują znaczące stanowiska w administracji państwowej i samorządowej oraz w życiu gospodarczym i poprzez to wywierają wpływ na życie samorządowej wspólnoty.

Te ogólnie zarysowane pola aktywności i działalności rodziców powinny zachęcić zarówno dyrektorów szkół jak i władze samorządowe do współpracy opartej na zasadach partnerstwa i pomocniczości.

Do znaczących uprawnień rady rodziców należy:

1. uchwalenie w porozumieniu z radą pedagogiczną programu wychowawczego szkoły obejmującego wszystkie skierowane do uczniów, treści działania o charakterze wychowawczym i dostosowanego do potrzeb rozwojowych uczniów programu profilaktyki. Fundamentalna jest możliwość zaproponowania szkole systemu wychowawczego będącego kontynuacją wartości przestrzeganych w życiu rodzinnym. Jednocześnie jest to sprawa bardzo delikatna, wymagająca uzgodnień z radą pedagogiczną, wymagająca od całej szkolnej społeczności (nauczycieli, uczniów,

rodziców i dyrektora) dużego taktu i wrażliwości na stanowisko odrębne. Jeżeli temu zadaniu rady rodziców, rady pedagogiczne i dyrektorzy szkół sprostają, stworzy to w polskiej oświacie nową jakość. Program wychowawczy, program profilaktyki i program współpracy z samorządem uczniowskim, to wyzwania stojące przed radami rodziców, to także sprawdzian ich odpowiedzialności i skuteczności.¹⁵

2. Uczestnictwo w pracach komisji konkursowej dokonującej wyboru dyrektora szkoły, od którego w znacznej mierze zależy jej przyszłość, a tym samym proces kształcenia i wychowywania naszych dzieci oraz współpraca pomiędzy radą rodziców i innymi organami szkoły¹⁶

Bardzo ważnym zagadnieniem, o którym piszemy w rozdziale III, są finanse rady rodziców. Stworzenie przejrzystych kryteriów gospodarowania funduszami pochodzącymi głównie z dobrowolnych składek rodziców, jest niezbędnym wymogiem skutecznego działania.

UWAGA!

Wielką szansę dla budowania relacji międzyludzkich stwarza internet. Zachęcamy rady rodziców do gromadzenia adresów mailowych rodziców i przekazywania tą drogą systematycznych informacji o sprawach szkolnych, pracach i planach rady rodziców. Ta forma kontaktu będzie mobilizowała aktywność obywatelską, dobrze służącą nie tylko własnym dzieciom, ale całej szkole i polskiemu systemowi edukacji.

¹⁵ Wzór uchwały w sprawie programu wychowawczego szkoły i wzór uchwały w sprawie programu profilaktyki szkoły oraz przykładowe programy wychowawcze i programy profilaktyki znajdują się w rozdziale „Wykaz wzorów dokumentów”.

¹⁶ Więcej na ten temat w tekście Konkurs na dyrektora szkoły zamieszczonym w rozdziale „Wykaz wzorów dokumentów”.

Rozdział V

Przykłady dobrych praktyk

Rozwijający się od kilkunastu lat ruch rad rodziców zdobył wiele doświadczeń i osiągnięć, pokazujących jak niewielkie grupy zaangażowanych obywateli mogą wpływać na szkołę, w której uczą się ich dzieci oraz na politykę oświatową swoich rodzinnych regionów i państwa. Na podstawie tych doświadczeń przedstawiamy wzory godne naśladowania i zachęcamy do poszerzania wiedzy o organizacji rad rodziców. Przykłady dobrych praktyk są zamieszczane na stronach internetowych szkół oraz na stronach internetowych Fundacji „Rodzice Szkole”, co umożliwia bieżące zapoznawanie się z informacjami o problemach i optymalnych sposobach ich rozwiązywania.

Niewątpliwym sukcesem środowisk rodzicielskich, mającym wyraźny wpływ na aktualną sytuację rad rodziców, było:

- przedstawienie w roku 2000 w Sejmie RP i poprzez konsekwentne działania doprowadzenie do uchwalenia w roku 2007 zapisów art. 53 i 54 ustawy o systemie oświaty, gwarantujących rodzicom możliwość rzeczywistego oddziaływania na proces edukacji swoich dzieci,
- założenie w roku 2006 Fundacji „Rodzice Szkole”, będącej emanacją potrzeb środowisk rodzicielskich działających aktywnie od końca lat osiemdziesiątych ub. wieku, na rzecz zagwarantowania rodzicom wpływu na szkoły ich dzieci. Głównym celem Fundacji jest budowanie, niezbędnego dla rozwoju kraju, kapitału społecznego, demokratyzacja polskiego systemu oświaty, wspieranie działalności

rodziców, rad rodziców i organizacji rodzicielskich oraz budowanie płaszczyzny porozumienia wszystkich uczestników życia szkolnego: dyrektorów, rodziców, nauczycieli, uczniów, samorządów terytorialnych i oświatowej administracji państwowej

Spośród wielu inicjatyw lokalnych skuteczną działalnością wyróżniają się m. in.:

1. Stowarzyszenie Rodzice i Szkoła w Tarnobrzegu skupiające aktywnych rodziców, nauczycieli i dyrektorów szkół, które poprzez podejmowanie licznych inicjatyw, m.in. organizowanie konferencji dla rodziców, rodzinnych pikników, zajęć sportowych i artystycznych oraz różnego rodzaju konkursów, staje się liderem regionalnym ogólnopolskiego ruchu na rzecz szkolnictwa obywatelskiego.
2. Bielańskie Forum Rad Rodziców skupiające środowiska rodzicielskie ze szkół dzielnicy Warszawa Bielany, które m.in. prowadziło akcję na rzecz utrzymania szkolnych stołówek, organizuje warsztaty dla rodziców oraz uczestniczy w sesjach Rady Dzielnicy zabierając głos w sprawach lokalnych problemów oświatowych i wnosząc propozycje własnych rozwiązań.
3. Forum Ursynowskich Rad Rodziców skupiające rady rodziców ze szkół i przedszkoli dzielnicy Warszawa Ursynów. Jednym z działań podejmowanych przez FURR jest prowadzenie cyklu konferencji warsztatów i spotkań mających na celu podnoszenie kompetencji rad rodziców w zakresie umiejętności prowadzenia dialogu w lokalnym środowisku oświatowym. Na podkreślenie zasługuje dobra współpraca z władzami samorządowymi.

4. Piaseczyńskie Porozumienie Rad Rodziców mające na celu budowanie aktywnego społeczeństwa obywatelskiego m.in poprzez zachęcanie rodziców do angażowania się w sprawy szkół oraz aktywnego uczestnictwa w wyborach do „klasowych trójek” i rad rodziców. Porozumienie chce również być partnerem władz samorządowych w kształtowaniu i realizacji polityki oświatowej gminy.

5. Pełnomocnik Zarządu Fundacji „Rodzice Szkole” w woj. wielkopolskim, dyrektor SP nr 5 w Poznaniu p. Mirosława Grzemba - Wojciechowska, która od lat prowadzi w woj wielkopolskim (m.in. w Tarnowie Podgórnym, Ceradzu Kościelnym, Wronkach i kilkunastu szkołach poznańskich) szkolenia dla dyrektorów szkół i nauczycieli nt. współpracy wszystkich organów szkoły ze szczególnym zwracaniem uwagi na współpracę dyrektora szkoły z radą rodziców.

Jako przykłady aktywnej, a jednocześnie bardzo różnej działalności na terenie szkół przedstawiamy cztery rady rodziców z czterech różnych środowisk:

- Rada rodziców przy Zespole Szkół nr 3 w Sępólnie Krajeńskim była inicjatorem różnego rodzaju szkoleń dla środowisk rodzicielskich z terenu powiatu dotyczących pozyskiwania środków finansowych i rzeczowych oraz gospodarowania nimi przez rady rodziców. W roku 2015 środowiska rodzicielskie Sępólna Krajeńskiego, wspólnie z władzami powiatu i Fundacją „Rodzice Szkole”, zorganizowały konferencję: „Rada rodziców – ważny partner w życiu szkoły”, w której uczestniczyli przedstawiciele rad rodziców i dyrektorzy szkół z powiatu sępoleńskiego.

- Rada rodziców Szkoły Podstawowej im. Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Polesie” w Jabłoniu pow. parczewski, dążąc do zakończenia konfliktu z dyrektorem szkoły wynikającego w znacznej mierze z braku umiejętności i wiedzy niezbędnej w budowaniu partnerskiej współpracy wszystkich uczestników życia szkolnego, przekonała władze gminy do zorganizowania i przeprowadzenia przez Fundację „Rodzice Szkole” konferencji poświęconej powyższej tematyce. Zaowocowało to pozytywnym rozwiązaniem większości problemów.
- Rada rodziców SP nr 16 im. Tony Halika w Warszawie, która przywiązując niezwykłą wagę do edukacji i wychowania własnych dzieci i uważając, że ważnym elementem życia szkoły są formy traktowania uczniów i rodziców, doprowadziła do odwołania dyrektora szkoły nie wywiązującego się, wg większości rodziców, ze swych obowiązków w sposób rzetelny.
- Rada rodziców Liceum Ogólnokształcące nr 27 im. Tadeusza Czackiego w Warszawie aktywnie uczestniczy w życiu szkoły współpracując z dyrektorem, radą pedagogiczną oraz samorządem uczniowskim wspiera szereg inicjatyw zgłaszanych przez te organy szkoły. Bardzo ważnym elementem jej działalności jest znaczący udział w uchwalaniu i realizacji programu wychowawczego szkoły, dzięki któremu szkołę kończy co roku dobrze wykształcona, dobrze wychowana i zaangażowana w życie kraju grupa maturzystów.

Rozdział VI

Pytania i odpowiedzi- sprawy trudne

Kierowane do Fundacji "Rodzice Szkole" pytania uwidaczniają problemy z jakimi rady rodziców muszą mierzyć się w swojej codziennej pracy. Zadawanie tych pytań świadczy o determinacji i aktywności w poszukiwaniu najlepszych rozwiązań dla współpracy z innymi organami szkoły. Przedstawiając niektóre z nich, zapraszamy osoby zainteresowane szerzej tą problematyką do odwiedzania naszych stron internetowych: www.radyrodzicow.pl i www.rodziceszkole.edu.pl.

1. Brak rady rodziców w szkole – od czego zacząć?

Pytanie

Jestem matką trzecioklasisty w szkole podstawowej. Kolejny raz rozbijam się o mur szkolnych procedur, zasłaniania się niemocą i brakiem funduszy. Rodzice traktowani są jako zło konieczne(...) od czego zacząć zmiany? Podkreślam, że ucieczka w prywatność mnie nie zadowala.

Odpowiedź

Kluczem do poprawy sytuacji jest prawidłowo wyłoniona i sprawnie funkcjonująca w zgodzie z obowiązującym prawem, rada rodziców. Powinno się zacząć od spokojnej rozmowy z innymi rodzicami oraz przedstawieniem im możliwości korzystnego wpływu na jakość edukacji

swoich dzieci poprzez działalność rady rodziców przez nich powołanej, a także rozmowy z dyrektorem szkoły o prawach i obowiązkach wszystkich jej organów (rady pedagogicznej, rady rodziców, samorządu uczniowskiego, dyrektora szkoły). Po ukonstytuowaniu się rady rodziców należy uchwalić jej Regulamin, opracować plan działalności i przyjąć preliminarz budżetowy. W oparciu o te materiały mobilizować rodziców i przekonywać do swoich racji dyrektora oraz nauczycieli ciągle pamiętając, że tak skomplikowane problemy, jakie pojawiają się w relacjach rodzice-szkoła, wymagają wielkiej tolerancji i kultury wszystkich uczestniczących w tym procesie stron oraz przestrzegania obowiązującego prawa. Świat zmieniają ludzie, których nie zadowala ucieczka w prywatność.

2. Czy dyrektor szkoły może kontrolować radę rodziców?

Pytanie

Jestem przewodniczącą rady rodziców w jednym gimnazjum w powiecie słupskim. Mam pytanie: czy dyrektor szkoły może prowadzić zebrania rady rodziców oraz czy komisja rewizyjna powinna być wybrana spośród członków rady rodziców czy też z rodziców nie będących w radzie? Tak jest u nas w szkole. Regulamin był opracowany przez nauczycieli a przewodniczącą rady rodziców była nauczycielka, która przez ostatnie 3 lata nie zwoływała zebrań. Dyrektor nie jest w stanie odpowiedzieć na pytanie kto był w poprzedniej komisji rewizyjnej, prowadzi zebrania a ja nie mam nic do powiedzenia. Nie mamy pieczętki bo posiada ją pani pedagog twierdząc, że potrzebuje jej na konkursy i pewnie się podpisuje jako rada rodziców. Praktycznie nie mamy żadnych praw w naszej szkole,

każdy się boi odezwać. Na poprzednim zebraniu wspomniałam o regulaminie bo nie chciano go nam pokazać to dyrektor tylko przeczytał, że nie możemy opiniować pracy nauczycieli, nie możemy opiniować wyboru podręczników praktycznie nic nie możemy bo władzę ma dyrektor i pani pedagog. Proszę o pomoc.

Odpowiedź

Przedstawiona sytuacja stanowi przykład rażącego naruszenia prawa i kwalifikuje się do zawiadomieni o powyższym organów zwierzchnich – zarządu gminy i kuratora oświaty. Wcześniej jednak, wychodząc z założenia, że nieprawidłowości wynikają w znacznej mierze z nieznamomości prawa, należałoby porozmawiać z dyrektorem, pedagogiem szkolnym i rodzicami, próbując wyjaśnić sprawę i naprawić sytuację we własnym gronie, wewnątrz szkoły

Przechodząc do odpowiedzi szczegółowych:

1. Skład rady rodziców określa wyraźnie art. 53 ustawy o systemie oświaty i w związku z powyższym jedynie rada rodziców, wybrana w trybie tam przedstawionym, może podejmować decyzje we wszystkich sprawach dotyczących jej działalności. Oczywiście dyrektor szkoły powinien być zapraszany jako gość na posiedzenia rady rodziców (w wielu szkołach ma nawet zaproszenie stałe), ale od czasu do czasu, rodzice powinni spotkać się i porozmawiać we własnym gronie co ułatwia swobodną wymianę poglądów na różne, czasem bardzo kontrowersyjne tematy. Dziwnym obyczajem jest prowadzenie obrad przez zaproszonego gościa, aczkolwiek po wyrażeniu zgody przez radę rodziców na taki tryb procedowania jest to dopuszczalne (ale nie zalecamy tego).

2. Komisja rewizyjna może być wyłoniona jedynie spośród członków rady rodziców. Uprawnienia kontrolne tego organu wymagają aby jego członkowie posiadali mandat wyborców uzyskany w trybie zapisanym w art. 53 ustawy o systemie oświaty.
3. Przewodniczącą rady rodziców jest członkiem rady wybranym w trybie wyżej przywołanym. Jeżeli taki mandat uzyskuje nauczyciel będący jednocześnie rodzicem ucznia danej klasy to może on ubiegać się o funkcję przewodniczącego rady rodziców, aczkolwiek dobrym obyczajem jest unikanie takiej sytuacji. Nauczyciel reprezentujący rodziców w stosunkach z innymi organami szkoły (radą pedagogiczną i dyrektorem) i jednocześnie będący członkiem rady pedagogicznej oraz podległym służbowo dyrektorowi szkoły pracownikiem, może znaleźć się w sytuacji konfliktu interesów i jego działania nigdy nie będą do końca wiarygodne.
4. Pieczętąką rady rodziców dysponuje rada i zawłaszczenie jej przez kogokolwiek, a tym bardziej przez pedagoga szkoły, osobę piastującą stanowisko najwyższego zaufania publicznego, jest niedopuszczalne.
5. Art.54 ustawy o systemie oświaty oraz art. 6a i 9c ustawy Karta Nauczyciela wyraźnie określają kompetencje rady rodziców i jednoznacznie rozstrzygają wątpliwości jakie w powyższej sprawie pojawiają się w Państwa szkole.
6. Z mocy prawa Regulamin rady rodziców nie może być sprzeczny ze statutem szkoły, a stwierdzenie powyższego faktu należy do dyrektora szkoły. Wynika z tego wprost, że dyrektor szkoły posiada

ten dokument i jest zobowiązany przedstawić go nowo wybranej radzie rodziców. Ponieważ Regulamin rady rodziców jest swoistą „konstytucją” tego organu szkoły zalecamy jego staranne przygotowanie, a w wypadku jakichkolwiek wątpliwości odwołanie się do istniejącej w tej kwestii dosyć obszernej literatury. Warto jednocześnie pamiętać, że kluczem do partnerstwa w szkole jest dobra wola i kultura osobista dyrektora, nauczycieli, rodziców oraz przedstawicieli organów prowadzących.

3. Czy organ prowadzący szkołę ma prawo do kontroli dokumentacji finansowej rady rodziców?

Pytanie

Jestem sekretarzem Rady Rodziców przy szkole podstawowej w Warszawie. Pani dyrektor poinformowała nas, że w związku z toczącą się procedurą przejęcia przez nią szkoły została zobowiązana przez Dzielnicowe Biuro Finansów Oświaty do złożenia dokumentów związanych z finansową działalnością rady rodziców. Ponadto główna księgowa szkoły uważa, że księgowa rady rodziców musi prowadzić księgę rachunkową tzw. „amerykankę”. Na jakiej podstawie dyrektor szkoły i Dzielnicowe Biuro Finansów Oświaty żądają od nas szczegółowych informacji na temat finansów rady rodziców?

Odpowiedź

Ustawa o systemie oświaty określając relacje pomiędzy radą rodziców a innymi organami szkoły nie zawiera żadnego przepisu, z którego wynikałaby nadzorcza kompetencja dyrektora szkoły. Nadzór taki zresztą

byłby zaprzeczeniem idei funkcjonowania rady rodziców jako niezależnego od innych organów szkoły reprezentanta rodziców. Stanowisko, iż dyrektor szkoły może kontrolować działalność finansową rady rodziców i ma prawo wglądu w jej dokumentację finansową jest całkowicie błędne i pozbawione podstaw prawnych. Prawo dokonywania kontroli działalności finansowej rady rodziców posiadają wyłącznie jej organy wewnętrzne wskazane w regulaminie (np. komisja rewizyjna), urzędy skarbowe i RIO. Działalność finansowa rady rodziców nie jest elementem działalności szkoły. Pogląd zaprezentowany przez dyrektora szkoły i Dzielnicowe Biuro Finansów Oświaty świadczy o niezrozumieniu zasad funkcjonowania rady rodziców i jej roli w życiu szkoły.

Reasumując: ani dyrektor szkoły, ani tym bardziej służby finansowe organu prowadzącego, nie mają prawa kontroli dokumentacji finansowej Rady Rodziców oraz żądania przedstawienia im takiej dokumentacji.

P.S. Po interwencji Zarządu Fundacji władze oświatowe m. st. Warszawy przyznały nam rację zobowiązując się do zwrócenia uwagi dyrektorowi szkoły i Dzielnicowemu Biuru Finansów Oświaty na niestosowność i niezgodność z prawem podejmowanych przez oba te organy działań.

4. Czy rada rodziców może prowadzić działalność gospodarczą?

Pytanie:

Jako rada rodziców chcielibyśmy wydać gazetę reklamową, w której w zamian za wsparcie umieszczalibyśmy reklamy. Idealnym rozwiązaniem byłoby otwarcie działalności gospodarczej, aby można było wystawiać FV

klientom. Czy istnieje taka możliwość? W/g nas ustawodawca stworzył radom rodziców możliwość pozyskiwania środków z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej jednakże nie zagwarantował prawa do posiadania, niezbędnego w takiej sytuacji, nr REGON. Można wystawiać KP jako darowizna na radę rodziców, ale wtedy klienci mogą mieć problem z odliczeniem tej kwoty od podatku.

Odpowiedź:

Niestety, ze względu na nieprecyzyjne regulacje ustawowe, przedstawionego problemu nie można rozstrzygnąć jednoznacznie.

Według Głównego Urzędu Statystycznego rady rodziców nie wykazują cech podmiotów gospodarki narodowej, i w związku z tym nie mogą być wpisywane przez urzędy statystyczne do rejestru REGON a tym samym prowadzić działalności gospodarczej.

Istnieją również opinie odrębne, stwierdzające, że nie ma żadnych przeciwwskazań, aby rada rodziców jako jednostka organizacyjna mogła uzyskać numer REGON i prowadzić działalność gospodarczą.

Sprawa wymaga jednoznacznego rozstrzygnięcia i Fundacja „Rodzice Szkole” podjęła niezbędne działania mające doprowadzić do jej wyjaśnienia.

5. Czy samorząd terytorialny może zarządzać finansami rad rodziców?

Pytanie

Prezydium rady rodziców przy Szkole Podstawowej nr 5 w Rzeszowie otrzymało od dyrektora szkoły pismo o następującej treści:

Informuję, że zgodnie z Uchwałą Nr LXXXII /1454/2010 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 26. października 2010 r. w sprawie gromadzenia dochodów

na wydzielonym rachunku bankowym, rozliczanie środków Rady Rodziców odbywa się za pośrednictwem księgowości Szkoły Podstawowej Nr 5. Proszę wpłacić zgromadzone środki na konto szkoły :.....

Prosimy o opinię i komentarz

Odpowiedź

Uchwała Nr LXXXII/1454/2010 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 26. października 2010 r., w której zapisano, że *źródłami dochodów jednostek budżetowych gromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym są środki gromadzone przez Radę Rodziców*, stanowi zagrożenie dla funkcjonowania rad rodziców w szkołach i placówkach oświatowych Rzeszowa oraz może stać się precedensem, podważającym zasady, na których swoją działalność od wielu lat opierają rady rodziców w całym kraju. Przytoczony zapis, jako niezgodny z obowiązującym porządkiem prawnym, powinien zostać uchylony przez wojewodę, w trybie art. 91 ustawy, z dnia 8. marca 1990 r., o samorządzie gminnym.

Ponieważ tak się nie stało, działania powinna podjąć rada rodziców Szkoły Podstawowej nr 5 w Rzeszowie, zgodnie z art. 101 ust.1 ww. ustawy, stanowiącym, że *każdy czyj interes prawny lub uprawnienie zostały naruszone uchwałą lub zarządzeniem podjętym przez organ gminy w sprawie z zakresu administracji publicznej, może – po bezskutecznym wezwaniu do usunięcia naruszenia – zaskarżyć uchwałę lub zarządzenie do sądu administracyjnego*. Jednoznaczne rozstrzygnięcie powyższej sprawy będzie podstawą do systemowego określenia miejsca i roli rad rodziców w polskim systemie edukacji oraz zapobiegnie powstawaniu sytuacji podobnych do tej, jaka miała miejsce w Rzeszowie.

W art. 54 ust. 8 ustawy o systemie oświaty zapisano, że: *W celu wspierania działalności statutowej szkoły lub placówki, rada rodziców może gromadzić*

fundusze z dobrowolnych składek rodziców oraz innych źródeł. Zasady wydatkowania funduszy rady rodziców określa regulamin (..).

Ten ustawowy przepis w połączeniu z wyjaśnieniem Ministerstwa Finansów stwierdzającym, w piśmie z dnia 06. 01. 1997r., nr ON-7-033-1-IP/97, że *działalność prowadzona przez rady rodziców w szkołach jest działalnością niezależną od działalności szkoły*, wyraźnie wskazują na znaczący stopień autonomii rady rodziców. Podobne stanowisko prezentowały kolejne ekipy MEN, Rzecznik Praw Obywatelskich oraz szereg organizacji pozarządowych. Również intencją ustawodawcy było dążenie do regulacji prawnych zapewniających radom rodziców niezależność w stosunku do innych organów szkoły (dyrektora i rady pedagogicznej). Uwzględniając powyższe a także praktykę jaka wytworzyła się na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat, należy uznać działania Rady Miasta Rzeszowa za nieuzasadnione i sprzeczne z porządkiem prawnym Rzeczypospolitej Polskiej.

6.Czy rada rodziców może mieć NIP i zatrudniać pracowników?

Pytanie

Znalazłam sprzeczne informacje na temat statusu rady rodziców i chciałabym ustalić:

- czy rady rodziców mogą mieć NIP,
- czy mogą samodzielnie zawierać umowy np. z osobami prowadzącymi, za zgodą dyrektora zajęcia dodatkowe, finansowane przez radę rodziców,
- jak wygląda problem finansowania zajęć dodatkowych przez radę

rodziców w przypadku zawierania umowy z prowadzącymi zajęcia, przez dyrektora szkoły. Dotychczas przekazywaliśmy środki na ten cel co miesiąc, po zebraniu pieniędzy od rodziców, a teraz dyrektor oczekuje wpłaty z góry za cały rok. Co będzie z naszymi pieniędzmi, jeśli dyrektor ich nie wykorzysta?

Odpowiedź

Jeśli rada rodziców chce zatrudniać pracowników musi mieć NIP. Z jego uzyskaniem na ogół nie ma problemów; większość urzędów skarbowych akceptuje takie rozwiązanie, mimo niezbyt precyzyjnych regulacji prawnych. Rady rodziców mogą zawierać umowy o pracę (w formie zlecenia) z osobami prowadzącymi zajęcia dodatkowe, aczkolwiek do prowadzenia tych zajęć (ale nie do zawarcia umowy) niezbędna jest zgoda dyrektora, który odpowiada za to co dzieje się na terenie szkoły. Jeśli dyrektor szkoły zawiera umowy sam, musi posiadać odpowiednie środki, niezależne od pieniędzy rady rodziców. Oczywiście rada rodziców może, podejmując odpowiednią uchwałę, przekazać na ten cel dotację, ale termin jej przelania na konto dochodów własnych szkoły zależy od darczyńcy, czyli od rady rodziców i nie może być obligatoryjnie narzucany przez dyrektora szkoły.

7. Czy można powtórzyć konkurs na dyrektora szkoły?

Pytanie

W marcu br. w naszej szkole ogłoszono konkurs na stanowisko dyrektora szkoły, do którego przystąpiła obecna dyrektorka (jako jedyny kandydat) przedstawiając dotychczasowy dorobek oraz koncepcję dalszego funkcjonowania szkoły, bardzo wysoko oceniane i w pełni zaakceptowane

przez całe środowisko szkolne (nauczycieli, rodziców i uczniów). Niestety, z niezrozumiałych dla nas przyczyn, konkurs nie został rozstrzygnięty (czterech członków Komisji Konkursowej głosowało „za”, czterech „przeciw”, jedna osoba oddała głos nieważny). W tej sytuacji organ prowadzący postanowił ogłosić kolejny konkurs, a rada rodziców, wystąpiła o powierzenie, zgodnie z zapisem art.36a ust 4 ustawy o systemie oświaty, stanowiska dyrektora szkoły obecnej dyrektorce. Ponieważ, w naszej ocenie działanie organu prowadzącego jest sprzeczne z obowiązującym porządkiem prawnym, prosimy o opinię w powyższej sprawie.

Odpowiedź

Macie Państwo zdecydowanie rację. Kwestia obsadzenia stanowiska dyrektora szkoły, w wypadku braku rozstrzygnięcia w drodze konkursu, została jednoznacznie zapisana w art.36a ust 4 ustawy o systemie oświaty mówiący: *Jeżeli do konkursu nie zgłosi się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, organ prowadzący powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej.*

Takie sformułowanie wyklucza możliwość powtórnego przeprowadzenia konkursu i obliguje organ prowadzący szkołę do działania zgodnego z trybem wskazanym przez radę rodziców.

Dążąc do jednoznacznego rozstrzygnięcia wskazanego problemu, Fundacja „Rodzice Szkole” zwróciła się do Departamentu Prawnego MEN o przedstawienie opinii w powyższej sprawie i uzyskała potwierdzenie prezentowanego powyżej stanowiska.

8. Czy rada rodziców może podpisać umowę z firmą transportową?

Pytanie

Dzieci ze szkoły podstawowej są dowożone na basen przez zewnętrzną firmę transportową. Jeden z rodziców wystąpił do dyrekcji szkoły z prośbą o podpisanie umowy z firmą, aby formalności stało się zadość, ale dyrekcja odmówiła, informując że takowa umowa powinna być podpisana przez radę rodziców. Czy tak faktycznie jest? Czy rada rodziców może taką umowę podpisać – a jeżeli tak, to czy powinna w tej sprawie podjąć decyzję w formie uchwały?

Odpowiedź

Sprawa do niedawna była prosta i rady rodziców mogły zawierać tego typu umowy. Niestety na skutek braku jednoznacznego stanowiska MEN, ta formuła obecnie budzi kontrowersje i jest kwestionowana przez różne organy władzy publicznej. W tej sytuacji Fundacja "Rodzice Szkole" uważa, że należy kierować się „duchem prawa” wytworzonym dobrym obyczajem (podobne umowy od lat podpisują setki rad rodziców) oraz interesem uczniów i nie widzi przeszkód w kontynuowaniu przez Państwa tych rozwiązań. Będzie to również pewna, zgodna z logiką demokracji, forma nacisku na władze publiczne (MEN i Ministerstwo Finansów) mająca doprowadzić do regulacji prawnych sprzyjających rozwojowi aktywności społecznej, a nie jej ograniczaniu przez bezdusznych urzędników-biurokratów. O tym, w jakim trybie powinna zostać podjęta decyzja w powyższej sprawie i kto podpisuje odpowiednie dokumenty (umowę) decydują zapisy Regulaminu Rady Rodziców, o którym jest mowa w Art 53 ust.4 ustawy o systemie oświaty.

Zakończenie

Przedstawione w niniejszej publikacji zasady tworzenia i funkcjonowania rady rodziców mają ułatwić wszystkim zainteresowanym aktywny udział w życiu szkoły.

Ponieważ niejednokrotnie stykaliśmy się z opinią, że proponowane procedury są zbyt skomplikowane, a tworzenie kilkunastu dokumentów opisujących tryb powołania i pracy rady rodziców jest niepotrzebne, chcemy zwrócić uwagę na pewną specyfikę społecznej działalności publicznej.

Rada rodziców organizuje się zazwyczaj na fali zapału i entuzjazmu rodziców przy życzliwym wsparciu dyrektora szkoły i rady pedagogicznej. Często jednak ze względu na skalę problemów, z jakimi musi się zmierzyć w swojej pracy oraz w relacjach z innymi organami szkoły pojawia się szereg napięć i różnic zdań.

Nie świadczy to o słabości, wręcz przeciwnie może być siłą i zaczynem do powstania ciekawych, dobrze służących uczniom, szkole i rodzicom rozwiązań. Ale w momencie sporu i zagrażającego konfliktu niezbędne są, obok kultury osobistej, przejrzyste procedury podejmowania decyzji i dokonywania wyborów. Temu właśnie powinny służyć rozwiązania zapisane w ustawie o systemie oświaty i w ustawie Karta Nauczyciela oraz w dokumentach określających kompetencje rady rodziców. Zachęcamy, aby korzystając z niniejszego poradnika, włożyć trochę wysiłku w opracowanie jasnych i przejrzystych reguł obowiązujących w relacjach pomiędzy różnymi organami szkoły.

Autorzy wyrażają nadzieję, że coraz więcej dyrektorów szkół i samorządów terytorialnych będzie podejmowało kompleksowe działania na rzecz włączania rad rodziców w życie szkół. Warto również rozważyć powołanie

ogólnopolskiej reprezentacji rad rodziców będącej gwarantem trwałego miejsca rodziców w polskim systemie oświaty.

Składając podziękowania wszystkim, którzy dążą do budowania ogólnopolskiej sieci rad rodziców, zachęcamy do dzielenia się własnymi doświadczeniami i do szerokiego upowszechniania przykładów dobrych praktyk.

Bibliografia

1. Starzyński Wojciech, Wieczorek Edward, Kołodziejczyk Witold, Kunicki - Goldfinger Marek, *Prawa rodziców w szkole*, wyd.2, Warszawa, STO, 2005.
2. Starzyński Wojciech, *Faktyczna obecność – jak powołać i prowadzić radę rodziców*, Warszawa, Wydawnictwa CODN - Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli , 2007.
3. Mendel Maria, *Rodzice i nauczyciele jako sprzymierzeńcy*, Gdańsk, Wydawnictwo Harmonia, 2007.
4. Dzierzgowska Irena, *Rodzice w szkole*, Warszawa, Wydawnictwa CODN - Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, 1999.
5. Dzierzgowska Irena, Rękawek Anna, *Rada Rodziców – sposoby skutecznego działania w szkole: niezbędnik aktywnego Rodzica*, Warszawa, Wolters Kluwer Polska, 2008.
6. Putkiewicz Elżbieta, *Rodzice a nauczyciele – porozumienie czy konflikt* [W:] Tenże, *Nauczyciele wobec reformy edukacji: raport z badań*, Warszawa, ISP, 1999.
7. *Rola rodziców w systemach edukacyjnych Unii Europejskiej*, przeł. Stanisław Kasperec, Warszawa, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 1999.
8. *Konwencja o Prawach Dziecka* (DZ.U.z 1991 nr 120 poz. 526).

Wykaz wzorów dokumentów niezbędnych w pracy rady rodziców

1. List do czytelników
2. Wzór uchwały w sprawie trybu wyboru przedstawiciela do rady rodziców
3. Wzór protokołu komisji skrutacyjnej
4. Wzór protokołu z zebrania rodziców uczniów klasy
5. Wzór uchwały w sprawie liczebności komisji rewizyjnej
6. Wzór uchwały w sprawie liczebności prezydium rady rodziców
7. Przykładowy regulamin rady rodziców
8. Przykładowy preliminarz rady rodziców
9. Wzór uchwały w sprawie przyjęcia preliminarza rady rodziców na rok szkolny
10. Wzór uchwały Komisji Rewizyjnej rady rodziców w sprawie zaopiniowania rocznego sprawozdania finansowego
11. Wzór uchwały rady rodziców w sprawie zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego
12. Wzór uchwały w sprawie wysokości składek na radę rodziców
13. Wzór uchwały w sprawie programu wychowawczego szkoły
14. Wzór uchwały w sprawie programu profilaktyki szkoły
15. Konkurs na dyrektora szkoły – opis procedury

1. List do czytelników

Szanowni Czytelnicy,

prezentowane wzory uchwał i dokumentów są **niezbędne** w pracy rady rodziców, ale nie wyczerpują tej bardzo obszernej i różnorodnej tematyki.

Rady rodziców w zależności od sytuacji w danej szkole, będą wielokrotnie musiały podejmować szereg innych uchwał i decyzji, w oparciu o istniejący stan prawny, m. in. w sprawach:

- wniosku o ocenę pracy dyrektora szkoły,
- wniosku o ocenę pracy nauczyciela,
- wniosku o powstanie Rady Szkoły,
- nadania szkole imienia,
- wyboru przedstawiciela rady rodziców do komisji rozpatrującej ustalenie rocznej oceny klasyfikacyjnej z zachowania,
- wyboru przedstawiciela rady rodziców do zespołu rozpatrującego odwołanie nauczyciela od oceny jego pracy,
- wyboru przedstawiciela rady rodziców do zespołu rozpatrującego wniosek dyrektora szkoły o ponowne ustalenie oceny jego pracy,
- opinii projektu planu finansowego szkoły,
- opinii programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia,
- opinii na temat działalności w szkole stowarzyszenia lub innej organizacji,
- opinii dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu,
- opinii propozycji wprowadzenia do szkolnego planu nauczania dodatkowych zajęć edukacyjnych,
- opinii propozycji ustalenia dodatkowych dni wolnych od zajęć dydaktyczno –wychowawczych,
- opinii propozycji realizacji dwóch godzin obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego.

Mamy nadzieję, że zaprezentowane w niniejszym załączniku wzory, ułatwią przygotowanie potrzebnych w działalności rady rodziców dokumentów.

Zapraszamy na strony internetowe: www.rodziceszkole.edu.pl i www.radyrodzicow.pl, na których znajdziecie Państwo bardzo interesujące programy wychowawcze i programy profilaktyki udostępnione przez: Szkołę Podstawową w Zaraszowie, Liceum Ogólnokształcące im. gen. Władysława Andersa w Lesku, Zespół Szkół nr 3 im. I Armii Wojska Polskiego w Wałczu i Publiczny Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 CKP im. Tadeusza Kościuszki w Garwolinie.

Zespół Redakcyjny

2. Wzór uchwały w sprawie trybu wyboru przedstawiciela do rady rodziców

Uchwała Nr/20..

**z dnia Zebrania Rodziców Uczniów Klasy
Szkoły.....(nazwa szkoły) w sprawie wyboru przedstawiciela
do rady rodziców**

Działając na podstawie art. 53 ust 2 pkt.1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm), Zebranie Rodziców Uczniów Klasy postanawia co następuje:

§ 1

Przedstawicielem rodziców uczniów klasy.... do rady rodziców będzie wybrany w tajnych wyborach Przewodniczący Rady Klasowej.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

.....
(podpis osoby protokołującej)

.....
(podpis Przewodniczącego Zebrania)

3. Wzór protokołu komisji skrutacyjnej

PROTOKÓŁ KOMISJI SKRUTACYJNEJ

Zebrania Rodziców Uczniów Klasy ...

Szkoły.....w..... (nazwa szkoły)

z dnia

Komisja Skrutacyjna w składzie:

– przewodniczący

– sekretarz

– członkowie:

W tajnych wyborach do Rady Klasowej wzięło udział rodziców
uprawnionych do głosowania. Oddano głosów, w tym
głosów ważnych. Poszczególni kandydaci otrzymali:

.....
imię i nazwisko	liczba głosów
.....
imię i nazwisko	liczba głosów
.....
imię i nazwisko	liczba głosów
.....
imię i nazwisko	liczba głosów
.....
imię i nazwisko	liczba głosów

W związku z powyższymi członkami Rady Klasowej zostali :

.....

imię i nazwisko

.....

imię i nazwisko

.....

imię i nazwisko

Karty do głosowania zniszczono komisyjnie poprzez:
podarcie/zniszczenie w niszczarce *

.....

przewodniczący

.....

sekretarz

.....

członek

* niepotrzebne skreślić

4. Wzór protokołu z zebrania rodziców uczniów klasy

Protokół z Zebrania Rodziców Uczniów Klasy

W dniu r. odbyło się Zebranie Rodziców Uczniów Klasy Szkoły...

w którym uczestniczyło osób (lista obecności - zał.1).

Spośród zgłoszonych kandydatów (.....,,) wybrano przewodniczącego zebrania: został nim Przedstawił on porządek obrad, który po dyskusji, został przyjęty (za...,przeciw...,wstrzymało się..., jednogłośnie) (porządek obrad - zał. 2). Następnie zebrani przystąpili do wyboru trzech osób do komisji skrutacyjnej. Kandydatami zostali:

1.
2.
3.
4.

W głosowaniu jawnym wybrano 1,3 i 4.

Ustalono, że w Radzie Klasowej zasiadać będą 3 osoby. Następnie przewodniczący zebrania przedstawił projekt uchwały w/s wyboru przedstawiciela Rady Klasowej do rady rodziców. W głosowaniu jawnym większością głosów uchwalono, że do rady rodziców wejdzie przewodniczący Rady Klasowej wybrany w tajnych wyborach (uchwała w/s. wyboru przedstawiciela do rady rodziców - zał. 3). Przystąpiono do zgłaszania kandydatów do Rady Klasowej. Zgłoszono kandydatów, zadano im

pytania, po czym w wyniku tajnych wyborów trzy osoby (.....)
zostały wybrane do Rady Klasowej (protokół komisji skrutacyjnej - zał. 4).

Następnie Rada Klasowa ukonstytuowała się. Zgodnie z podjętą uchwałą
przedstawicielem rodziców uczniów klasy.....do rady rodziców został jej
przewodniczący

Na tym zebranie zakończono.

.....

(podpis osoby protokolującej)

.....

(podpis Przewodniczącego Zebrania)

5. Wzór uchwały w sprawie liczebności komisji rewizyjnej

Uchwała Nr/20..

**z dnia Rady Rodziców
w(nazwa szkoły)**

w sprawie liczebności Komisji Rewizyjnej Rady Rodziców

Działając na podstawie art. 53 ust 4 pkt 1 ustawy z dnia 1 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz . 2572, z późn. zm.), oraz §... ust ... Regulaminu Rady Rodziców, Rada Rodziców postanawia, co następuje:

§ 1

W skład Komisji Rewizyjnej Rady Rodziców wchodzi: przewodniczący, sekretarz i jeden członek.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

.....

(podpis osoby protokolującej)

.....

(podpis Przewodniczącego Rady)

6. Wzór uchwały w sprawie liczebności Prezydium rady rodziców

Uchwała Nr/20..

z dnia Rady Rodziców
w(nazwa szkoły)

w sprawie liczebności Prezydium Rady Rodziców

Działając na podstawie art. 53 ust 4 pkt 1 ustawy z dnia 1 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz . 2572, z późn. zm.), oraz §... ust ... Regulaminu Rady Rodziców, Rada Rodziców postanawia, co następuje:

§ 1

W skład Prezydium Rady Rodziców wchodzi: przewodniczący, wiceprzewodniczący, sekretarz, skarbnik iczłonków.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

.....

(podpis osoby protokołującej)

.....

(podpis Przewodniczącego Rady)

7. Przykładowy regulamin rady rodziców

Załącznik do Uchwały Nr.../20... z
dnia
Rady Rodziców
Szkoły
w sprawie Regulaminu Rady
Rodziców

Regulamin

Rady Rodziców.....
(nazwa szkoły)

Rozdział I

Postanowienia ogólne

§ 1

Ilekoć w dalszych przepisach jest mowa bez bliższego określenia o:

1. Szkole – należy przez to rozumieć
(nazwa szkoły)
2. Statucie – należy przez to rozumieć statut szkoły,
3. Dyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora szkoły,
4. Radzie – należy przez to rozumieć radę rodziców szkoły,
5. Radzie Klasowej – należy przez to rozumieć wewnętrzny organ wybierany przez rodziców uczniów danej klasy,
6. Zebraniu Klasowym – należy przez to rozumieć Zebranie Rodziców Uczniów Klasy,
7. Przewodniczącym, Wiceprzewodniczącym, Sekretarzu, Skarbniku – należy przez to rozumieć odpowiednio przewodniczącego, wiceprzewodniczącego, sekretarza i skarbnika rady rodziców,
8. Prezydium – należy przez to rozumieć Prezydium rady rodziców,

9. Komisji Rewizyjnej – należy przez to rozumieć komisję rewizyjną rady rodziców,
10. Rodzicach – należy przez to rozumieć rodziców i prawnych opiekunów uczniów Szkoły,
11. nauczycielu – należy przez to rozumieć także wychowawcę i innego pracownika pedagogicznego.

Rozdział II

Cele i zadania Rady

§ 2

- Podstawowym celem Rady jest reprezentowanie interesów rodziców uczniów Szkoły poprzez podejmowanie działań, jako organu Szkoły, wynikających z przepisów oświatowych, Statutu i niniejszego Regulaminu oraz wspieranie Dyrektora, nauczycieli i innych organów Szkoły w pracy na rzecz dobra uczniów.
- Rada realizuje swoje cele w szczególności poprzez:
 1. pobudzanie aktywności i organizowanie różnorodnych form działalności na rzecz rozwoju Szkoły,
 2. zapewnienie rodzicom wpływu na działalność Szkoły poprzez wyrażanie i przekazywanie Dyrektorowi i innym organom Szkoły, organowi prowadzącemu i organowi sprawującemu nadzór pedagogiczny stanowisk i opinii w sprawach związanych z działalnością Szkoły,
 3. formułowanie opinii w sprawach przewidzianych przepisami prawa oświatowego oraz Statutu,
 4. finansowe i organizacyjne wspieranie działalności statutowej Szkoły,
 5. wspieranie działalności samorządu uczniowskiego,
 6. organizowanie współpracy z Dyrektorem i nauczycielami Szkoły w celu podniesienia jakości jej pracy.

Rozdział III

Struktura i zasady wyborów Rady oraz jej organów wewnętrznych

§ 3

- Podstawowym ogniwem organizacji ogółu rodziców Szkoły jest Zebranie Klasowe.
- Zebranie Klasowe wybiera spośród siebie, w tajnych wyborach, z nieograniczonej liczby kandydatów Radę Klasową, składającą się z co najmniej 3 osób.
- Zebranie Klasowe, podczas którego dokonuje się wyboru Rady Klasowej prowadzi rodzic wybrany w głosowaniu jawnym jako Przewodniczący Zebrania Klasowego.
- Kandydatów do Rady Klasowej zgłaszają rodzice uczestniczący w

Zebraniu Klasowym. Do zgłoszenia kandydatury osoby nieobecnej na Zebraniu Klasowym należy dołączyć jej pisemną zgodę.

- Dla przeprowadzenia wyborów Zebranie Klasowe wybiera, co najmniej dwuosobową Komisję Skrutacyjną, w skład której nie mogą wchodzić osoby kandydujące do rady klasowej. W celu przeprowadzenia tajnego głosowania Komisja Skrutacyjna sporządza karty do głosowania, rozdaje je rodzicom z zachowaniem zasady reprezentatywności rodziców, oblicza ilość głosów oddanych na poszczególnych kandydatów, sporządza protokół z przebiegu głosowania i ogłasza wyniki wyborów.
- Wybór następuje zwykłą większością głosów. Głos jest ważny, jeśli na liście do głosowania głosujący wskazał nie więcej kandydatów niż liczba członków Rady Klasowej przewidzianych do wybrania.
- Sprawy związane z procedurą wyborczą nieuregulowane w niniejszym Regulaminie rozstrzyga Zebranie Klasowe.
- W skład Rady wchodzi po jednym przedstawicielu Rad Klasowych, wskazanym przez Zebranie Klasowe.
- Odwołanie członka Rady może nastąpić w czasie każdego Zebrania Klasowego w przypadku rezygnacji z członkostwa w Radzie lub na pisemny wniosek $\frac{1}{4}$ liczby rodziców uczniów klasy, zwykłą większością głosów w głosowaniu tajnym, z zachowaniem zasady reprezentatywności rodziców, przy obecności co najmniej połowy rodziców uprawnionych do głosowania.
- W przypadku wygaśnięcia mandatu członka Rady przeprowadza się wybory uzupełniające w trybie określonym w ust. 2 – 8.

§ 4

Na pierwszym zebraniu w każdym roku szkolnym wybiera w głosowaniu jawnym:

- Prezydium
- Komisję Rewizyjną

W skład Prezydium, którego liczebność Rada określa w uchwale, wchodzi:

1. Przewodniczący
2. Wiceprzewodniczący
3. Sekretarz
4. Skarbnik
5. 1-3 Członków.

W skład Komisji Rewizyjnej, której liczebność Rada określa w uchwale, wchodzi:

- a) Przewodniczący
- b) Sekretarz
- c) 1-3 Członków.

§ 5

- Rada działa poprzez zebrania plenarne oraz organy wewnętrzne, zgodnie z ich kompetencjami.
- Zebrania zwyczajne Rady odbywają się co najmniej trzy razy w roku szkolnym. Zebranie Rady zwołuje Przewodniczący z własnej inicjatywy, na wniosek $\frac{1}{4}$ członków Rady oraz na wniosek Dyrektora, z tym, że pierwsze zebranie zwołuje dotychczasowy Przewodniczący nie później niż do końca września każdego roku.
- O terminie, miejscu i proponowanym porządku zebrania zawiadamia się członków Rady w sposób określony przez każdego członka Rady, co najmniej 7 dni przed planowanym terminem zebrania.
- W uzasadnionych przypadkach może być zwołane zebranie nadzwyczajne po zawiadomieniu członków Rady najpóźniej na dzień przed terminem zebrania.
- Tryb zwoływania zebrań Prezydium, Komisji Rewizyjnej i Rad Klasowych określają te organy.
- Uchwały Rady, Prezydium, Komisji Rewizyjnej i Rad Klasowych podejmowane są zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy liczby ich członków.
- Zebrania Rady są protokołowane. Rady Klasowe decydują samodzielnie o formie dokumentowania swoich decyzji.
- W zebraniach Rady, Prezydium i Komisji Rewizyjnej mogą brać udział, z głosem doradczym, zaproszone osoby.

Rozdział IV

Kompetencje i zasady działania Rady oraz jej organów wewnętrznych

§ 6

1. Kompetencje Rady określają zapisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela i aktów wykonawczych do tych ustaw.
2. Rada jest organem Szkoły, który reprezentuje ogół rodziców uczniów Szkoły.
3. Do kompetencji Rady należy w szczególności:
 - występowanie we wszystkich sprawach dotyczących Szkoły do Dyrektora oraz pozostałych organów Szkoły, a także do organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny,
 - uchwalanie w porozumieniu z Radą Pedagogiczną programu wychowawczego Szkoły i programu profilaktyki,
 - opiniowanie projektu planu finansowego Szkoły składanego przez Dyrektora,
 - opiniowanie programu i harmonogramu poprawy efektywności

- kształcenia lub wychowania,
- opiniowanie możliwości podjęcia w Szkole działalności przez stowarzyszenie lub inną organizację, w szczególności organizację harcerską,
- opiniowanie dorobku zawodowego nauczycieli, w związku z ubieganiem się przez nich o awans na stopień zawodowy nauczyciela kontraktowego, mianowanego i dyplomowanego,
- występowanie do Dyrektora z wnioskiem o wprowadzenie obowiązku noszenia przez uczniów na terenie Szkoły jednolitego stroju oraz udział w określeniu wzoru tego stroju,
- występowanie z wnioskami o dokonanie oceny pracy Dyrektora i nauczycieli,
- występowanie z wnioskiem o utworzenie Rady Szkoły,
- wybór przedstawicieli rodziców do Rady Szkoły, komisji oraz innych ciał, których przepisy przewidują udział przedstawicieli rodziców uczniów Szkoły,
- wybór przedstawiciela Rady do komisji konkursowej na stanowisko Dyrektora,
- uchwalanie corocznego preliminarza Rady i jego zmian,
- zatwierdzanie rocznego sprawozdania finansowego Rady po zbadaniu sprawozdania przez Komisję Rewizyjną i przedstawieniu przez nią opinii w tej sprawie,
- uchwalanie propozycji wysokości składek rodziców uczniów Szkoły.

§ 7

- Prezydium wykonuje wszystkie zadania i kompetencje Rady pomiędzy jej zebraniem, z wyłączeniem spraw wymienionych w §6 ust. 3 pkt. 2, 5 – 13.
- Do podstawowych zadań Prezydium należy:
 - bieżące kierowanie pracami Rady w okresie między zebraniem, w tym gospodarką finansową Rady,
 - realizacja preliminarza Rady,
 - wykonywanie uchwał Rady,
 - koordynowanie prac Rad Klasowych,
 - nadzór nad pracami komisji powołanych przez Radę,
 - zatrudnianie osób (zlecenie usług) niezbędnych do realizacji zadań Rady.
- Prezydium reprezentuje Radę i ogół rodziców uczniów Szkoły wobec Dyrektora i innych organów Szkoły oraz na zewnątrz.
- W imieniu Rady dokumenty skutkujące zobowiązaniami finansowymi podpisują dwaj Członkowie Prezydium: Przewodniczący lub Sekretarz oraz Skarbnik lub Wiceprzewodniczący.

§ 8

- Komisja Rewizyjna jest organem sprawującym kontrolę nad działalnością Prezydium.
- Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy w szczególności:
 1. kontrolowanie co najmniej raz w roku całokształtu działalności finansowej Prezydium pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami,
 2. przedstawianie Radzie informacji i wniosków wynikających z przeprowadzonych kontroli,
 3. opiniowanie rocznego sprawozdania finansowego Rady,
 4. wykonywanie innych zadań kontrolnych zleconych przez Radę.
- Komisja Rewizyjna może działać poprzez zespoły kontrolne, w składzie co najmniej trzech osób, powoływanych na wniosek Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej.
- Członkowie zespołu kontrolnego mają prawo żądania od Członków Prezydium i osób zatrudnionych lub wykonujących usługi na rzecz Rady składania pisemnych bądź ustnych wyjaśnień dotyczących kontrolowanych spraw. Kontrolowani są obowiązani udostępnić wszystkie dokumenty dotyczące zakresu kontroli.
- Po zakończeniu kontroli zespół kontrolny sporządza protokół, z którym zapoznaje Prezydium. Protokół przed przedstawieniem go Radzie wymaga zatwierdzenia przez Komisję Rewizyjną. W przypadku rażących uchybień w działalności Prezydium, Komisja Rewizyjna może wystąpić do Rady z wnioskiem o podjęcie odpowiednich działań nadzorczych.

§ 9

- Pracami Rady i Prezydium kieruje Przewodniczący, a w razie jego nieobecności Wiceprzewodniczący.
- Szczegółowy zakres zadań i obowiązków członków Prezydium, na wniosek Przewodniczącego, określa uchwała Prezydium.
- W przypadku wygaśnięcia mandatu członka Prezydium Rada przeprowadza wybory uzupełniające na zwolnione miejsce.

§ 10

- Rada, Komisja Rewizyjna i Prezydium dokumentują swoje zebrania i podejmowane podczas zebrań czynności w formie protokołu.
- Protokół, zatwierdzony przez Radę na jej najbliższym zebraniu, podpisuje osoba protokołująca i Przewodniczący.
- Uchwały Rady, Komisji Rewizyjnej i Prezydium podpisuje osoba protokołująca i Przewodniczący.
- Rada raz w roku składa ogółowi rodziców Szkoły pisemne sprawozdanie

ze swojej działalności wraz z informacją o wynikach działań kontrolnych Komisji Rewizyjnej.

Rozdział V

Organizacja pracy i zadań Rad Klasowych

§ 11

- Rada Klasowa reprezentuje ogół rodziców uczniów klasy wobec Dyrektora i innych organów Szkoły.
- Kadencja Rady Klasowej trwa jeden rok.
- Do zadań Rady Klasowej należy w szczególności:
 - realizowanie celów i zamierzeń Rady oraz jej Prezydium w danej klasie,
 - prezentowanie opinii i wniosków formułowanych przez rodziców uczniów klasy wobec Dyrektora i nauczycieli,
 - występowanie z wnioskami, w tym dotyczącymi organizacji pracy Szkoły oraz oceny pracy nauczycieli i Dyrektora, do Rady oraz opiniowanie projektów jej uchwał,
 - informowanie rodziców uczniów klasy o działaniach Rady i Prezydium, a także o wynikach działań kontrolnych Komisji Rewizyjnej,
 - zwoływanie Zebrania, w miarę potrzeb, z własnej inicjatywy, na wniosek wychowawcy lub $\frac{1}{4}$ liczby rodziców uczniów klasy, z zachowaniem zasady reprezentatywności rodziców,
 - składanie raz do roku sprawozdania ze swojej działalności przed rodzicami uczniów klasy.
- Pracami Rady Klasowej kieruje jej Przewodniczący, a w razie jego nieobecności wyznaczony Członek Rady Klasowej.

Rozdział VI

Zasady gospodarki finansowej i wydatkowania funduszy Rady

§ 12

1. Źródłem funduszy Rady są:
 - dobrowolne składki rodziców Szkoły, darowizny od osób fizycznych oraz osób prawnych,
 - dotacje,
 - dochody z innych źródeł.
2. Fundusze, o których mowa w ust. 1, mogą być wydatkowane na wspieranie celów statutowych Szkoły, w tym szczególnie udzielanie Szkole pomocy materialnej w zakresie realizacji programu wychowawczego, programu profilaktyki i opieki nad uczniami.
3. Pisemne wnioski o przyznanie środków z funduszu Rady mogą składać:

1. Dyrektor
2. Rada Pedagogiczna
3. Wychowawcy klas
4. Rady Klasowe
5. Rada Szkoły
6. Samorząd Uczniowski.

§ 13

- Podstawą działalności finansowej Rady jest roczny preliminarz. W preliminarzu planowane przychody i wydatki powinny być zbilansowane. Ujęte w preliminarzu kwoty powinny wynikać z odpowiednich kalkulacji szczegółowych.
- W działalności finansowej Rady obowiązują zasady celowego i oszczędnego gospodarowania.
- W przypadku wydatkowania środków publicznych mają zastosowanie przepisy dotyczące finansów publicznych.

§ 14

Rachunkowość Rady prowadzona jest na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi nieprowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. z 2001 r. Nr 137, poz. 1539 oraz Dz. U. z 2003, Nr 11, poz. 117).

§ 15

Sprawy nieuregulowane w Regulaminie rozstrzyga Rada w drodze uchwały, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Rozdział VII Zmiany Regulaminu i przepisy końcowe

§ 16

Zmiana Regulaminu odbywa się w trybie i na zasadach właściwych dla jego uchwalenia, po zasięgnięciu opinii Rad Klasowych.

§ 17

Traci moc dotychczasowy Regulamin przyjęty uchwałą Rady z dnia

§ 18

Regulamin wchodzi w życie z dniem

§ 19

Rada posługuje się pieczęcią podłużną o treści „Rada Rodziców Szkoły.....”

....., dn.

(podpis i pieczęć Przewodniczącego Rady)

8. Wzór uchwały w sprawie regulaminu rady rodziców

Uchwała Nr/20..

z dnia Rady Rodziców

W
(nazwa szkoły)

w sprawie Regulaminu Rady Rodziców

Działając na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), Rada Rodziców postanawia, co następuje:

§ 1

Uchwala się Regulamin Rady Rodziców
(nazwa szkoły)

w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

.....

(podpis osoby protokołującej)

.....

(podpis Przewodniczącego Rady)

9. Przykładowy preliminarz rady rodziców

Załącznik do Uchwały Nr.../20... z
 dnia
 Rady Rodziców
 Szkoły
 w sprawie przyjęcia preliminarza
 Rady Rodziców

PRELIMINARZ

PRZYCHODY				WYDATKI			
Lp	Rodzaje przychodów	Wykonanie w 20.. r.	Plan na 20..r	Lp	Rodzaje wydatków	Wykonanie w 20.. r.	Plan na 20.. r.
1.	Wpłaty rodziców (składki zadeklarowane)			1.	Pomoc uczniom: a)stypendia b) dopłaty		
2.	Dotacje i darowizny			2.	a)Nagrody dla uczniów b)Folder dla szkoły c)Inne zgodne z celem darowizny lub umową dotacji		
3.	Wpłaty z organizowanych imprez			3.	Wydatki związane z organizacją imprez		
4.	Opłaty za świadczone usługi			4.	Wydatki związane ze świadczonymi		

					usługami		
5.	Odsetki bankowe			5.	Opłaty bankowe		
6.	Inne przychody wg rodzajów:			6.	Wydatki na wynagrodzenia z pochodnymi		
7.			7.	Materiały i wyposażenie biurowe		
8.			8.	Pozostałe wydatki		
9.	Stan środków na 1.09. 20... r.			9.	Stan środków na 31.08.20... r.		
		
		
Suma bilansowa				Suma bilansowa			

10. Wzór uchwały w sprawie przyjęcia preliminarza rady rodziców

Uchwała Nr/20..

z dnia Rady Rodziców

W

(nazwa szkoły)

w sprawie przyjęcia preliminarza Rady Rodziców

Działając na podstawie §... ust... pkt... Regulaminu Rady Rodziców, Rada Rodziców postanawia, co następuje:

§ 1

Zatwierdza się preliminarz Rady Rodzicówna rok

(nazwa szkoły)

szkolny 20..... w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Przekroczenie przychodów lub wydatków zaplanowanych w preliminarzu w poszczególnych punktach kolumny PRZYCHODY lub WYDATKI bez naruszenia sumy bilansowej nie wymaga zmiany preliminarza.

§ 3

Dysponowanie środkami uzyskanymi w drodze darowizny lub dotacji celowej nieujętych w preliminarzu następuje zgodnie z celem darowizny lub umową dotacji.

§ 4

W przypadku nieosiągnięcia zaplanowanych w preliminarzu przychodów

Prezydium może, w drodze uchwały, blokować wydatki, które nie powodują powstawania roszczeń lub naliczania odsetek.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

.....

(podpis osoby protokolującej)

.....

(podpis Przewodniczącego Rady)

11. Wzór uchwały Komisji Rewizyjnej rady rodziców w sprawie zaopiniowania rocznego sprawozdania finansowego

Uchwała Nr/20..

z dniaKomisji Rewizyjnej Rady Rodziców

.....W.....

(nazwa szkoły)

w sprawie zaopiniowania rocznego sprawozdania Rady Rodziców za rok szkolny 20..

Działając na podstawie §... ust... pkt... Regulaminu Rady Rodziców, Komisja Rewizyjna Rady Rodziców po zapoznaniu się z projektem sprawozdania finansowego oraz księgami rachunkowymi zamkniętymi na dzień 31 sierpnia 20..r. postanawia, co następuje:

§ 1

pozytywnie / negatywnie* opiniuje projekt sprawozdania finansowego rady rodziców.....

(nazwa szkoły)

za rok szkolny 20..... r. wykazujący w:

bilansie sumę aktywów i pasywów w kwocie zł,

rachunku wyników stratę / zysk * w kwocie zł

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Uzasadnienie **

.....
.....
.....

.....

.....

(podpis osoby protokolującej)

(podpis Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej)

* wpisać właściwe określenie

** uzasadnienie można pominąć, jeśli opinia jest pozytywna

12. Wzór uchwały w sprawie zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego

Uchwała Nr/20..

z dnia Rady Rodziców

W

(nazwa szkoły)

w sprawie zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego

Działając na podstawie §... ust... pkt... Regulaminu Rady Rodziców, Rada Rodziców, po zapoznaniu się z opinią Komisji Rewizyjnej z dniapostanawia, co następuje:

§ 1

Zatwierdza się sprawozdanie finansowe Rady Rodzicówza rok szkolny 20...

wykazujące w: (nazwa szkoły)

bilansie sumę aktywów i pasywów w kwocie zł (słownie złotych),

rachunku wyników zysk / stratę* w kwocie zł (słownie złotych),

stanowiące załączniki do niniejszej uchwały.

§ 2

Nadwyżka przychodów nad kosztami (zysk) / nadwyżka kosztów nad przychodami (strata)* w kwocie zł
(słownie złotych), zgodnie z § 2 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 137, poz. 1539 oraz z 2003 r. Nr 11, poz. 117) zwiększa przychody / koszty* w następnym roku obrotowym.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

.....

.....

(podpis osoby protokołującej)

.....

(podpis Przewodniczącego Rady)

*wpisać właściwe określenie

13. Wzór uchwały w sprawie wysokości składek na radę rodziców

Uchwała Nr/20..

z dnia Rady Rodziców

W
(nazwa szkoły)

w sprawie wysokości składek na Radę Rodziców

Działając na podstawie art. 54 ust. 8 ustawy o systemie oświaty oraz §... ust... pkt... Regulaminu Rady Rodziców, Rada Rodziców postanawia, co następuje:

§ 1

- Proponuje się minimalną wysokość składki na radę rodziców w roku szkolnym 20.. / 20.. w kwocie zł .

§ 2

2. Składka może być wpłacana jednorazowo za cały rok szkolny, lub w dwóch ratach.
3. Składki należy wpłacać w sekretariacie szkoły, bądź przelewem na konto Rady Rodziców, numer:

§ 3

Środki zebrane w roku szkolnym 20.. / 20.. zostaną przeznaczone na cele określone w preliminarzu zatwierdzonym uchwałą Rady Rodziców.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

.....

.....

(podpis osoby protokołującej)

(podpis Przewodniczącego Rady)

14. Wzór uchwały w sprawie programu wychowawczego szkoły

Uchwała Nr/20..

z dnia Rady Rodziców

**W
(nazwa szkoły)**

w sprawie Programu wychowawczego szkoły

Działając na podstawie art. 54 ust. 2 pkt. 1a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), Rada Rodziców postanawia, co następuje:

§ 1

Uchwała się, w porozumieniu z radą pedagogiczną, Program wychowawczy.

szkoły.....
(nazwa szkoły)

w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

.....

(podpis osoby protokolującej)

.....

(podpis Przewodniczącego Rady)

15. Wzór uchwały w sprawie programu profilaktyki szkoły

Uchwała Nr/20..

z dnia Rady Rodziców

**W
(nazwa szkoły)**

w sprawie Programu profilaktyki szkoły

Działając na podstawie art. 54 ust. 2 pkt. 1b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), Rada Rodziców postanawia, co następuje:

§ 1

Uchwala się, w porozumieniu z radą pedagogiczną, Program profilaktyki.

szkoły.....
(nazwa szkoły)

w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

.....

(podpis osoby protokolującej)

.....

(podpis Przewodniczącego Rady)

Konkurs na dyrektora szkoły – opis procedury

Bardzo ważnym wydarzeniem w życiu szkoły, jest wybór dyrektora, od którego w znacznej mierze zależy jej przyszłość, a tym samym proces kształcenia i wychowywania naszych dzieci oraz współpraca pomiędzy radą rodziców i innymi organami szkoły. Zgodnie z art. 36a ust 13 ustawy o systemie oświaty kadencja na tym stanowisku trwa 5. lat, a wybór kandydata na dyrektora szkoły odbywa się w trybie konkursu, którego zasady reguluje art.36a ust.6 w/w mówiący że: *organ prowadzący szkołę lub placówkę powołuje komisję konkursową w składzie:*

- 1) trzech przedstawicieli organu prowadzącego szkołę lub placówkę;
- 2) dwóch przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny;
- 3) po jednym przedstawicielu:

- a) rady pedagogicznej,
- b) rady rodziców,
- c) zakładowych organizacji związkowych, [....].

Oznacza to, iż opinia środowiska rodziców może w wyborze dyrektora, odegrać istotną rolę i nakłada na ich reprezentanta obowiązek dochowania staranności przy podejmowaniu wszelkich decyzji. Musi on więc być przygotowany merytorycznie do uczestnictwa w pracach komisji konkursowej tzn.:

1. znać Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8. kwietnia 2010 r. w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora publicznej szkoły lub publicznej placówki oraz trybu pracy komisji konkursowej, zwracając szczególną uwagę na zapisy dotyczące strony formalno-prawnej powołania i pracy komisji konkursowej.
2. znać treść ogłoszenia o konkursie na stanowisko dyrektora, podanego do wiadomości publicznej przez organ prowadzący szkołę (najczęściej jest to wójt, burmistrz lub prezydent miasta)
3. w toku prac komisji konkursowej, starannie zapoznać się z wszystkimi dokumentami, mieć odwagę zadawania, kandydatom na dyrektora, pytań a wypadku jakichkolwiek wątpliwości co do trybu przebiegu konkursu żądać zasięgnięcia opinii prawnika (nawet kosztem przedłużenia pracy komisji i podjęcia decyzji na następnym posiedzeniu).

Rada rodziców wyboru swojego przedstawiciela, dokonuje zgodnie z Regulaminem Rady.

Zdarza się, że organ prowadzący szkołę próbuje narzucić tryb wyboru, co stanowi rażącą ingerencję w autonomię rady rodziców i na co w żadnym wypadku nie należy się godzić.

Nie zawsze najlepszym rozwiązaniem jest wyznaczanie, jako reprezentanta Rady jej Przewodniczącego ponieważ bardzo dobry i sprawny Przewodniczący lub Przewodnicząca nie musi posiadać cech charakteru niezbędnych do skutecznego sprawowania powyższej funkcji. Uczestnictwo w pracach Komisji Konkursowej wymaga znajomości prawa oświatowego oraz umiejętności szybkiego i zdecydowanego podejmowania decyzji uwzględniających opinie środowiska szkolnego, przede wszystkim rodziców. Najczęstszym błędem bywa bezrefleksyjne, automatyczne głosowanie, zazwyczaj wynikające z nieformalnych uzgodnień, co kłóci się z zasadą rozstrzygnięcia wyboru w trybie konkursowym.

Uwaga: W wypadku nierozstrzygnięcia konkursu, organ prowadzący szkołę jest zobowiązany, do powierzenia stanowiska dyrektora szkoły w trybie art. 36a ust 4 i 5 ustawy o systemie oświaty i nie ma możliwości ponownego ogłoszenia konkursu w powyższej sprawie, co wyraźnie wynika z przepisu art. 36a ust 4 i opinii Ministerstwa Edukacji Narodowej i na co przedstawiciel rady rodziców powinien zdecydowanie zwracać uwagę.